

szertint a ban a pa rtek állam- lyi

február 24. A Gurie érsek Arge- zteről reklamáltá s fizetését. Arge- szolt: — Mi sze- z egekben élünk, z a földön vannak t kérnek. Látja a volt szó államse.

yomora miatt munkanélküli egéd

ruár 24. (Az Uj Aladár huszonkét pészesség szerdán olf uccai lakásán Mire a házbellek amunkanélküli ott volt. A házbe Kovács Aladárnak n volt munkája és Levelet nem ha- len jel szerint el- a miatt követett

zemita uszi- Vasgárda ban

február 24. A Di- Hamangiu igazság- megüresedett tu- atalmas propagan- darústák. Azt hi- kát kikérgetik és a parasztek kö- hogy a Vasgárda- em meglepetés, de reanu kortesei a- ján járják a fal-

ások a munka- l tiltakoztak építések

február 24. A zil- delegátusa a teg- kaügyi miniszter- gy a bányavállala- ny elbocsátás tör- ulcanban 59, Pe- onán 200 munkást írhatatlan a nyo- acuzino minisz- ősebb intézkedést.

írdették a transz- ból jelentik: A jelentése szerint tték a transzfer- anens miniszter- állam pénzügyei tételével.

égletét n szerezze be!

50 lei pro 100 kg. 58 lei pro 100 kg. 60 lei-ig önként- zerint házhoz szállítok lyesen a pontos jó minőségűről. (Hosszu u.) 25. Gyufagyár u.) 3. ep.

GÉZA telefon 50.

és Lapkiadó Rt. r. Str. Baron L. dóm. Telefon 9-17

Taxa postala platite in numerar No. 224.716-929. Szerkesztőség és kiadóhiva- tal: Cluj-Ko- lozsvár, Stra- da Baron L. Pop (volt Brassai u.) 10. Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Ha- vonta 110, negyedévre 320, félre- vonta 600, egészévre 1200 lej. Külföldre: egészévre 10 dollár, vagy egy-nő értékű valuta. Hirdetések díjszabás szerint. Az „Uj KELET“ az erdélyi es hánsági zsidóság egyetlen napilapj. Cikkeink utánnomását csak a for- rás megjelölésére engedjük meg.

Bermentien leveleket nem fogadunk el. Kéziratok meg- őrzésére és visszaküldésére nem vál- lakozunk. Főszerkesztő Dr. Marton Ernő. Feltéls szerkesztő Jámber Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát- szegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31. Ár 5 lej. Péntek 1932 febr. 26. 502. ÉV ADAR 19. XV. EVF. 47. SZÁM

A legújabb kombináció: Prezan- kormány

Teljes káosz, ellentétes verziók a belpolitikában. A kor- mány addig marad a helyén, míg az utódját meg nem találják

Bucuresti Bukarest, február 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A belpolitikai helyzet továbbra is kaotikus bizonytalanság urálja. Különböző verziók keringenek, amelyek azonban tisztavirág életűek és huszonnégy órán túl semmiestre sem maradnak fenn. Goga-féle választási kormány, Vaída-féle választási kormány, koncentráció, személységek, Argetoianu kabinet — a belpolitikai adottságok összes lehetőségeit kimerítették már a politikai riporterek, akik nem tesznek egyebet, minthogy regisztrálják azt, amit a politikusok tervezgetnek és amiről a politikai tanácskozásokon szó van.

addig, amíg egy kormány a helyén van, az formálisan bírja az uralkodó bizalmát, amíg csak nem nyújtotta be lemondását. A jelenlegi körülmények között egy személységekből álló kormány alakulása nem valószínű, annál kevésbé, mert a jelenlegi kormány is ilyen. Az uralkodónak az az óhajta, hogy a pártok közötti nagy koncentráció jöjjön létre. A király áprilisban nem járult hozzá a szűkebbkörű koncentrációhoz és valószínű, hogy most sem adja meg hozzájárulását egy ilyen alakulathoz.

A kétféle audienciák
A Lupta munkatársa beszélgetést folytatott egy a királyi palotához közelálló személyiséggel és megkérdezte, hogy mi a jelentősége az utóbbi napokban lefolyt és még tererbe vett politikai audienciáknak.
— Az audienciák kétfélek — mondotta az illető. Egyeseket az uralkodó hivat magháoz, a másik audienciákat az illetők kériék. Egészen természetes, hogy az uralkodó informálódik a helyzetről. Mind-

Már kész kormánylista is
cirkulál Bukarestben
A Lupta ellenben azt írja, hogy már kormánylista is cirkulál a közvéleményben. Ezen a listán Presan tábornok szerepel, mint miniszterelnök s a kormány tagja Goga, Gheorghe Bratianu, dr. Lupu és mások lennének. Goga az utóbbi napokban hosszu tárgyalásokat folytatott különböző politikai vezetőkkel, de úgy látszik, hogy sem ő, sem Gheorghe Bratianu nem hajlandók olyan kormányban résztvenni, amelyben ott lennének a jelenlegi kormány egyes tagjai is.

Két fiatal beszarabiai zsidó fiut a grani- csárok kihurcoltak a Dnyeszter jegére, ahol borzalmasan megkínózták őket

Lupu interpellálni fog a kamarában az újabb beszarabiai román- regény ügyében

Kisenev, február 25. A kisenevi „Unser Zeit“ című zsidó lap, az ackermann- ni „Posta“ című újság nyomán egy újabb beszarabiai „történetet“ közöl. Eszerint az ackermanni Bailis testvé- reket, a tizenhétéves Mayert és a 15 éves Motelt, akik Ackermannban a Cherifszka uccában laktak, február 16-ról 17-re virradó éjjel grancsár ka- tonák kiszédték ágyukból s először az őrségre, majd a Dnyeszter jegére hur- colták. Utközben találkoztak az őrség őrmesterével, aki ezt kiáltotta feléjük: Gyertek a jegre, hogy ott löjjelek agyon. Levitték a Dnyeszter partra és ott az idősebbiknek a fejét a jégbe ver- tett, majd visszavitték őket az őrségre,

ahol a kommunistákról és a szökevé- nyekről kérdézősködtek tőlük, többször elverték őket, kidobták a hóra, az új- jukat az ajtósarokhoz szorították s egyéb kínzásokat követtek el rajtuk. Harmadnap adták át a két fiatal fiut a rendőrségnek, amely azután mind- kettőjüket szabadlábra helyezte. A két gyermek anyját Weisz Testvérek ügye- letlenre verték. A Bailis Testvérek ügye nagy izgalmat keltett Ackermannban ahol a rabbi tiltakoztak a kínzások el- len és Rota lupista értesítette a tör- téntekről politikai vezérét, dr. Luput, aki értesülésünk szerint már pénteken interpellálni fog a kamarában.

Miért kellett Argetoianunak hét hónap arra, hogy rájőjön, hogy a kapitalista társadalomban nem lehet egy olyan szociális reformot keresztülvinni, amely figyelmen kívül hagyta a hitelt? Miért kel- lett a lakosságot az adósok és hitelezők ellenséges táborává átváltoztatni?
Félünk tőle, hogy későn engedte le a kormány a mentőcsónakot. Mert a dema- góg formulákkal és demagóg jelszavakkal elbódított parasztság nehezen fog keve- sebbel megelégedni, mint amennyit még csak két héttel ezelőtt ígért neki a dilettáns szakértők kormányra.
Argetoianunak tudnia kellett volna, hogy a tüzzel játszik, amikor a tartozások eltörlesztéséig.
Es nem olyan idöket élünk, amikor az ilyen veszélyes játék megengedhető lett volna.

Mondhatják, hogy politikusaink nem szeretik a kisebbségeket.
Célzásokat tehetnek hajlékony erköl- cseikre.
Egyre azonban megtanithatják Romá- nia politikusai a világ összes nációinak vezéreit.
Mert egy valamiben tulteng a román politika.
Lovagiasságban.
Hisz alig dördült el a revolver Popovici Mihály és Mares mérnök kezében, látha- tatlan lyukakat furva a végtelen levegő- égben, máris újabb lovagiassági affér iz- gatja a bukaresti politikai kedélyeket.
Most Lugojanu volt államtitkár párba- jozik Mares képviselővel.
Hát nem könnyekig megható ez a közép kori férfierényekre emlékeztető lovagias- ság?
Az ember elfelejti mellette az adóssá- gait, a nyomorát, az elnyomottságát, a szakértelmet és a politikát.
Es szívünk szakad meg arra a gondo- latra, hogy mennyivel jobb volna, ha hon- atyáink sokkal kevésbé lennének lovagias- sak, de nem lennének adósságainak, ke- vesebb lenne a nyomor, az elnyomottság és a politika...

Fordítva jobb volna
De most aztán hallgassanak el a rossz nyelvek. Csituljanak el azok a vádak, amelyekkel Románia politikusait illetik tíz esztendő óta a határokon innen és tul.
Mondhatják, hogy egyes kormányok po- litikusainak hozzáértése minimális.

VILÁG TÖKRÉ

A német és a francia reakció élet-halálharca

Európa két legsorsdöntőbb országá- ban: Német- és Franciaországban a pattanásig megfeszült idegekkel vivja egymással történelmi harcát a haladás és a reakció. Az ellentéteknek, az osz- tályok harcának eme végsőkiig kiéle- zett pillanataiban a játszma hatalmas- tét körül folyik: a holnap uralmáért. A világháboru óta, de sőt a világhá- boru alatt sem élt át az emberiség ilyen sorsdöntő pillanatot. A hala- dást képviselő baloldali pártok és a re- akciót jelentő jobboldali pártok között hovatovább elmosódnak a parlamentá- ris uton megvívható harcok lehetősé- gei s egyre nyitlabban üti fel fejét a véres leszámolásra kész polgárháboru réme.

Természetes, hogy Németországban, ahol a világválság legvégzetesebben érezteti romboló hatását, ahol nyolc- millió munkanélküli néz farkasszeme- t a kapitalista világrenddel: a szenvedé- lyek sokkal magasabb forrponon bu- zognak, mint Franciaországban. Hogy ez a forrpon milyen energiákat moz- dít meg, milyen deliriumot vált ki az egymás megsemmisítésére törő osztá- lyok és pártok között, arra emlékezetes példát nyújtott a német birodalmi gyű- les tegnapelőtt lezajlott megnyitá- sára. Talán igaza volt Goebels-nek, a nem- zeti szociálisták egyik vezérének, ami- kor kijelentette, hogy „Németország nem polgárháboru előtt áll, hanem a polgárháboru kellős közepén él.“ S ta- lán igaza van azoknak a lapudósítók- nak is, akik a Reichstag tegnapelőtti ülését a francia forradalmi konventhez hasonlították, ahol tudvalevőleg na- gyon közel állottak egymáshoz a szó- noki elmélyény és az akasztófa.

Hogy Németország valóban benne van, ha nem is a nyílt, de a burkolt forradalom állapotában, azt már az az egyetlen tény is bizonyítja, hogy Hit- lert, ezt a tudatlan, korlátolt sör-rek- lámot Braunschweigban néhány nap- pal ezelőtt a politikai pedagógia taná- rává nevezték ki. Hogy ez a tudatlan mit fog a tudatlanoknak tanítani, nem lehet kétséges. Valószínűleg azt, amit Baumgarten szociáldemokrata képvise- lő állapított meg a nacional-szociális- tákról, hogy tudniillik, „egész „ideoló- giájuk“ az állatnak, a disznónak fel- ébresztésére irányul az emberben.“ S teszik ezt azok, — állapította meg Baumgarten, a félkaru hadirokkant- képviselő —, akik hazaárulásért fegy- házban ültek és a háboru alatt francia zsoldban éltek.

De forradalmi tünetnek mondható az a körülmény is, hogy Goebels, a né- met náciq bulldogja, akinek külső csu- nyasága is visszataszító, a legmocsko- sabb szavakkal illethette a birodalmi gyűlés megnyitá sülésén azt a Hinden- burgot, aki csodálatraméltó győzelmei- vel még a szembenálló ellenfelek elis- merését is kivívta.

Ez a sértés elementáris erővel rob- bantotta ki a szembenálló felek szen- vedélyeit. Es eme vihar villámfényénél végre tisztán mutatkozott meg a német osztályok és pártok reális erőviszonya. Amikor Goebels azt a kijelentést tet- te, hogy a nacionalszociálisták nem tá- mogathatják Hindenburgot, akit a ha- zaárulók pártjai emeltek pajzsra, olyan vihar tört ki a szociáldemokra- ták oldalán, amilyenre emberemlékezet óta nem volt példa a német birodalmi gyűlés termében. A szociáldemokraták valósággal belefojtották a szót Goeb-

belse s egyszerre ott találták a maguk oldalán a kommunista képviselőket het-ventagu csoportját, akik felemelt öklökkel közeledtek Goebbel felé, a nacionalszocialisták eme minden fajteóriát megcsufoló külsejü vezére felé.

Brüning sápadtan és nyugalmatlan hallgatta Goebbel mocsoklásait. Gyúnyos mosollyal nézett szembe ezzel a politikai pojácával, mialatt az uccán, a parlament környékén száz és száz rendőr érkelt.

Az ülés végén már nyilvánvalóvá vált, hogy az erőviszonyok nem a nemzeti szocialistákra kedveznek. Lemmers állampárti képviselő a középpolgári pártok nevében bélyegezte meg a nacionalszocialistákat, a hadviseltek pártjának nevében a szónok tanúságot tett a szocialdemokrata katonák hősiessége mellett és a hadviseltek nevében védte meg a nagyszámú szocialdemokrata áldozatok emlékét az untauglich Goebbel támadásaival szemben.

A pártatlan izgalommal lezárt Reichstag ülése után higgadt józansággal meg lehetett állapítani, hogy a nacionalszocialisták magatartása közelebb hozta egymáshoz a kormány mögött álló pártokat, közelebb a kommunistákat a szocialistákhoz, mely két utóbbi párt együttvéve egyébként Németország lakosságának többségét és egyesülése esetén parlamenti többséget is reprezentálja. Mindenki érezte, hogy Goebbelnek valóban igaza van: 1932 a döntés éve lesz. De nem Hitler, hanem Hindenburg mellett, nem a reakció, hanem a haladás mellett. Ha kell, a véres leszámolás árán is.

Minél jobban érzi egy reakció, hogy lábai alól kieseszott a talaj, támadásában annál vehemensebbé válik. Azt az axiómát, mely szerint a legjobb védelem a támadás, mindig csak kénytelenek elsősorban alkalmazni, akik rászorulnak a védelemre. Nyilvánvaló, hogy a francia reakció is azért ment eleddig teljesen védettnek hitt pozíciójából támadásba át, mert érzi, hogy csak ezzel tudja ideig-örig védeni magát.

A francia reakciónak nemcsak Genfben gyűlt meg a baja, hanem odahaza is. A közelgő választások elsöpréssel fenyegetik Laval és Tardieu nacionalista szövetségét, az európai béke legfőbb akadályát, a német reakció és hitlerizmus akaratlan támaszát és istápolóját. Hogy a francia reakció mennyire forrónak érzi lábai alatt a talajt, arra fölöttébb jellemző, hogy egy olyan választójogi reformot akart keresztül erőszakolni, amely — téves hite szerint — megvédte volna a bukástól. Ez a merénylet azonban megbukott a konzervatív szenátus akaratán, amely felismerte, hogy a választójogi reform keresztülhajszolása a baloldali pártok szoros koalícióját és megsemmisítő győzelmét eredményezné.

A Laval-kormány halotti poraiból még egyszer és utoljára phönixként feltámadt Tardieu-kormány mindössze harminc szavazattal uszta meg a bizalmi krízist s bemutatkozása a francia kamarábn szintén alkalmat adott arra, hogy a bal- és jobboldali pártok között véres verekedés támadjon. Ez a véres verekedés előrevetített árnya a közelgő választások elszánt küzdelmeinek, amelyben az előjelek szerint a francia reakció is halálos vereséget fog szenvedni.

A német és francia reakció vereségétől függ az, hogy Európában a béke, vagy a háború, a nyomor, vagy a fellendülés korszaka következnek be. Ha Németországban Hindenburg győz az elnökválasztásokon, Franciaországban pedig a nacionalszocialisták vereségét szenvednek a kamarai választásokon, úgy az európai megbékülés és szociális újjászülés útjából kétségkívül el lesznek távolíthatók a legfőbb gátló akadályok.

— Pyraja-veszedelem Buenos-Airesben. Londonból jelentik: Buenos-Airesben, ahol most nyár van s strandszezon, az emberek napok óta nem mernek a tengerben fürödni. Megjelentek ugyanis Buenos-Aires vizein a pyraja-halak és egy nap alatt 24 fürdőzőt sebesítettek meg súlyosan. Ezeknek a kis halaknak veszedelmes ollójuk van, amellyel hatalmas husdarábot vágnak ki az ember testéből. Paraguayban nagy áradások voltak s így kerültek ezek a kellemetlen halak Argentína vizeibe. Remélik, hogy a pyraják hamarosan kipusztulnak, mert az argentinai klíma nem elég meleg nekik.

Két kolozsborsai őrmester hatalmi visszaéléseit tárgyalta tegnap a kolozsvári törvényszék

A táblai főügyész fog dönteni az őrmesterek elleni vádemelés ügyében

Cluj-Kolozsvár, február 25. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári törvényszék harmadik szekciójára előtt nem mindennapi bünyű főtárgyalása kezdődött meg. A kolozsborsai csendőrség két vezetője, Diaconescu és Nemes őrmesterek hivatalos hatalommal való visszaélés vádjával ülnek a vádlottak padján. Az őrmestereket a kolozsborsai lakosság szinte teljes egyetértésben jelentett fel, akik olyan kivallatást rendeztek a községben, melynek következtében hónapokon keresztül néhány kolozsborsai paraszt jár orvosi kezelésre. Diaconescu és Nemes három esztendőn keresztül basáskodtak Kolozsborsán és ez idő alatt egészen fantasztikus módon vezették a nyomozásokat. A feljelentést egy háromnapos kivallatásért adták be az őrmesterek ellen, akik három napon keresztül negyven parasztagdát tartottak őrizetben a csendőrszton. Diaconescu el akarta hajtatni a parasztk marháit, amit a parasztk megakadályoztak. Erre Diaconescu és Nemes három napon keresztül a legválogatottabb kintőszerszámokkal vallatták a parasztkat. Lehuzatták csizmáikat és dróttal verték a talpukat. Egy szűk pincébe zárták be őket és itt a legbrutálisabb módon ütlegelték őket.

Három nap után a hadbírószágra kísérték át a parasztkat, itt azonban

megszüntették ellenük az eljárást. A parasztk ekkor hivatalos hatalommal való visszaélés címén feljelentették bántalmazóikat. A tárgyalást vezető dr. Dunca Gerő törvényszéki tanácselnök felolvasta a vádiratot az őrmesterek előtt, akik azonban körömszakadtáig tagadnak és azt állítják, hogy a parasztk álmodták a háromnapos torturát. A parasztk helyenként hangos derültséggel vették tudomásul az őrmesterek vallomását, majd kezdetét vették a tanukihallgatások. Az egyik borsai román gazda szemébe mondta Diaconescunak, hogy véresre verte a talpát, hogy három napig tartották egy szűk, nedves pincében és mikor járnai sem tudott, véresre verték.

Diaconescu őrmester a szembesítésnél hazugságnak minősítette a parasztagda vádjait. A tanukihallgatások folytak tovább, amikor Colfescu ügyész azal az indítvánnyal jött, hogy az ügy aktáit tegyék át a táblai főügyészhez. Hivatalos személyek elleni eljárások ügyében ugyanis mindig a táblai ügyészségnek kell dönteni és ez alkalommal is a táblai főügyésznek kell dönteniök az őrmesterek ellen való vádemelés ügyében. A törvényszék rövid tárgyalás után elfogadta az indítványt és úgy döntött, hogy az ügy aktáit a táblai ügyészséghez teszi át.

A világnomoruság elérkezett a Szilágyságba is...

Elvetélt életek és sorsok egy nyomorban vergődő megye eseményeinek a tükrében

Ceul.Silvaniei-Szilágycseh, február 25. (Az Uj Kelet tudósítójától). Tükörkép egy megye életéből, élet, halál, nyomorúság, éhség, szerelem a vén Szilagy hepehupái között. Ilyen s hasonló kaliberű szöhangulatok ülték meg a félméteres hó alatt roskadó fehér háztetőket a sorakozó események között. Ebben a megyében tíz évek óta nem voltak gyilkosságok, idegrázkódtató családi botrányok. A férjek nem féltékenyek és az asszonyok rediküljében nincsenek apró gyöngyházfogantus revolverek, melyek a bosszu vérlázás pillanatát várják, a keresztre feszített asszonyi önérzet mián. A rablóvilág még a híres zsidó rablóvezér, Farkas Béni kor

szakában lejárt. Azóta se történtek olyan feljegyzésreméltó események, melyekről a sajtó két hasábon emlékezett volna meg. S azóta is az öregek fantáziával megtoldott rémeseit hallgatják a hepe-hupák lakói Farkas Bénirol, aki

négylavas hinton járt, a szopori őserdőben lakott, rabolt és a szegényeket segítette s minden reggel tefilin került a balkarjára és a homloka fölé.

Ez a rablóromantika a mult század hatvanas éveiből származik és ebből táplálkoznak mindmáig a szentimentálisak. Ha kulturális jelenségek terén a civilizáció

még nem is turta be magát a szilágyság bükkalja kérges talajába, de a románok cizmus, mint a modern áramlatok egy sokat vitatott útközje a maga természetes vegetációjában virul ebben a szilágyság földben. És még valami. A világnomoruság ide is megérkezett. Még pedig maga könyörületlen végletében.

Nyomort nem megynk szomszédba kölcsönkérni

Befagyott minden mindenütt. A zsidó tömegnyomor fekete listájáért már meg kell a máramarosi falvakba elmenni. Fel lehetjük itt is az éhség „zöld hidegletését” s mindenütt, ahol néhány zsidóval együtt van, lohol és inyen az ételnek kerü nyála lötyög. Nincsen falu, ahol valaha jobb napokat látott emberek lennének rászorulva embertársaik segítségére. A zsidó kiegészztencia részére egy szkepticizmugában megkegyesedett megrev kérdés maradt meg: mi lesz velünk? Mi lesz velünk? Az adakozóból kéreget lesz és a kéregető maholnap nem lehet kihez forduljon. Ez a helyzet minden falu és község nélkül. Ma a szilágysági falusi néptöcs három kiló cukrot vásárol a városban félhavonként és abból árul párnaszét... És az egykor százhaldas birtokos és kocsmával rendelkező zsidócsés „jüchesz brifért” megy a rabbihoz, hogy annál nagyobb legyen a könyörület iránta. Mert „gazdag, jómódu, jótékony, hő vérmegyében híres „miznádev” volt a lamikor”. Meg egy falusi kis zsidó jegyző Zilah környékéről, aki egyszer „háchmaszesz káléra” ötszáz lejt spendirozott, országszerte kóser szappant árul. Csom szinü kóser szappant. S így tovább. Nyomorért nem megynk a szomszédba, hanem. Máramarosban gyermekek éheznek az uccán, a Szilagyban öregek húzódnak meg korgó gyomorral vackukon. Kisb különben hiába rája a csecsemő any üres mellét...

Kisebbségsors egy templom omladéka alatt

Az elmúlt nyáron építették a szamosujlaki görögkatolikus templomot. Szép modern templom, egyszerűségében nagy szerző vonalakkal, magas, egyenes toronyval. A gazdák garasokat rakva hozták össze az építkezéshez a meglehetősen szép összeget, melynek fémmasszájára a templom épült. Fel is szentelték a templomot sok pappal és sok szenteltvízzel, ahogy azt a egyház törvényei megkívánják. Az áhitato: nép azóta is munkásságot idején lehajtott fejlel lépett be isten házába, hogy fohászait az ég kapuján keresztül fessítse. De valami gikszer csuszott be az építés számításába, valahol egy felesleges követ vagy gerendát helyezett el... vagy talán „isten uja” volt, ahogy a református egyház hívei mondják, kiknek tulajdonából a görögkatolikus templom építéséhez a földet vették. Konfiskálták... rekvirálták... sajátították... csakhogy a szép, modern, egyszerű és nagyszerű templom pár héttel ezelőtt összeomlott, helyesebben: a torony lerogyott, a falai összdőltek, a szamosujlaki görögkatolikus hívek fohászbirodalmát megsemmisült...

Hatóságelleni erőszak, mely tüdőgyulladásal végződik

Pár héttel ezelőtt nagyvásár volt Szilágycsehn. Pinte Vasile, a hadagyőrleleki interimár bizottság tagja az egyik kocsmában a pohár mélyére nézett és amit az alján látott, attól megmámorosodott. Megesik mással is. Csakhogy nem mindenki bizottsági tag és csak ilyen jelentős egyéniséggel történhetik meg, hogy a rendőrbé belekössön, annak két jelentős kezlegyintéssel tudomására adja, hogy az ur Hadagyőrlelken. A csendőrség közbelép és az őrmester ur mindjárt nagylelküleg el is engedti Pinteának a hatóságelleni erőszak fejében járó hüvöst. Pinte azonban vérszemet kapott. Öt permulva egy második rendőrbé kötött bele. Ekkor az egész vásár aszisztálása meglelt bevitték a község házára, bezárták egy cellába, a 25 fokos hidegben 30 fokos tuszt kapott a vizipuskával. A cirkuszának vége tüdőgyulladás és egy feljelentés volt Pinte részéről a megpofozott rendőr ellen és eltussoló jégtussos csendőrmesterek ellen.

Benovicu ül.

Az agrárbajnok ül. Meghosszabbították a vizsgálati fogságát. Törvényszéki bizottság szállt ki Alsószilagyra, hogy megállapítsa a Benovicu gyujtogatása által okozott kárt. Na lám, mégis csak kibírta hónapokon keresztül is, egy helyben ül. Nem is olyan nyughatatlan, mint amilyennek látszani akart. Igaz, hogy nem jászántából ül, de ül... Kérem. Ráfért, se se róla, ráfért. Le kell szoktatni a nyughatalanságról. Le bizony... Gilády Illés

Az iga benyamel

A Zsidó Párt módosító

Bucuresti-Bukar Uj Kelet tud.) Magyar Pop Valér néhány nappalot tett a kamarádópárti képviselő elhangzó interpellációs kérdésben tér dr. akkori különös kijelentése semmi jót nem írték, akik állvány hiányában nek és életüket a bizonytalanság polgársági kérdés att élnek.

Annál inkább megszerte az a mely szerint dr. F. miniszter szerdán jesszette az állam módosításáról szóló A módosító törvényben megfelelő azok amelyek a Zsidó állampolgársági törvény folytatott harcban Párt igt jelentős könyvelheti el az vényjavaslat benyérdekében négy rezsimje alatt hiál zetiparasztpárti kónian, sem pedig a tescu nem tartott lampolgársági törvény bár magában a ban is számosan rendelkeznek az áll. Hogy mást ne emlí Gyula is „hontalan

Pop V

A Jorga-kormány olyan törvényjavas mely a legkevésbé érdekelteket. Dr. délyi ember és kölködése alatt is me hontalan állampolgársági törvényjavaslatát. Pop vaslata, amennyibe maradék nélkül vasen reperálni fogja A törvényjavaslat kező:

„Mindazon akik az 1924 febrársági törvényba előirt feltételeket és az állampolgárság fel nem vétettek, ra, hogy a törvény végére a közvélemény kérték. A kérvényminiszterhez a törvényszékhez az elsőfokon dönt is polgársági ügyek nek igazolnia kell tember 1-től kezd országban lakott adóft fizettek, illehez hozzájárultak lyegmentesek.

Azok a köztisztviselők, akik az állampolgárság elnyeré zonylatot, 3 évig és 100 ezer lejig gal büntethetők.

A törvényszék bezésnek van hely végeles döntés az tudomására hozan lampolgársági listát sőt eszközli.

Minden állampolgár felvétel semmi tok alapján történt sítést szintén bír

Az igazságügyminiszter meglepetésszerűen benyújtotta az állampolgársági törvényt, amely reparálja a hontalanok sérelmeit

A Zsidó Párt négy esztendő parlamentari harca eredményre vezetett. Mit tartalmaz Pop Valér módosító törvénye és milyen feltételek mellett nyerhető el a román állampolgárság?

Bucuresti-Bukarest, február 25. (Az Új Kelet tud.) Megírta az Új Kelet, hogy Pop Valér dr. igazságügyminiszter néhány nappal ezelőtt nyilatkozott a kamarában, amelyben a zsidó párti képviselőknek egyre sürűbben elhangzó interpellációira, az állampolgársági kérdésben válaszolt. Pop Valér dr. akkori nyilatkozata egészen különböző kijelentéseket tartalmazott és semmi jót nem ígért a hontalanok ezreinek, akik állampolgársági igazolvány hiányában ég és föld között lebegnek és életüket elviselhetetlené teszi az a bizonytalanság, melyben az állampolgársági kérdés rendezetlensége miatt élnek.

Annál inkább meglepetést keltett országosztérte az a bukaresti jelentés, mely szerint dr. Pop Valér igazságügyminiszter szerdán a szenátus elé terjesztette az állampolgársági törvény módosításáról szóló törvényjavaslatot. A módosító törvényjavaslat szövegében megfelel azoknak az intencióknak, amelyek a Zsidó Párt képviselőit az állampolgársági törvény módosításáért folytatott harcban vezették. A Zsidó Párt így jelentős parlamentari sikerét könyvelheti el az állampolgársági törvényjavaslat benyújtásakor, melynek érdekében négy igazságügyminiszter rezsimje alatt hiába küzdöttek. A nemzeti-parasztpárti kormányban sem *Intim*, sem pedig az erdélyi *Voicu Nicu* nem tartották fontosnak az állampolgársági törvény módosítását, bár magában a nemzeti-parasztpártban is számosan vannak, akik nem rendelkeznek az állampolgári jogokkal. Hogy mást ne említsünk: maga *Maniu Gyula* is „hontalan”.

Pop Valér törvényjavaslata a Jorga-kormány alatt Hamangiu törvényjavaslattal jött volna, mely a legkevésbé sem elégíthette ki az érdekelteket. Dr. Pop Valér, aki erdélyi ember és kolozsvári ügyvédi működése alatt is megismerkedhetett a hontalan állampolgárok keserveivel, rége a parlament házái elé hozta törvényjavaslatát. Pop Valér törvényjavaslata, amennyiben a gyakorlatban maradék nélkül valósul meg, ténylegesen reparálja fogja az eddigi helyzetet. A törvényjavaslat szövege a következő:

„Mindazon romániai lakosok, akik az 1924 február 24-ki állampolgársági törvény 56-ik paragrafusában előírt feltételeknek eleget nem tettek és az állampolgársági listába fel nem vétettek, jogot nyernek arra, hogy a törvény alapján az állampolgárok közé való újbóli felvételüket kérjék. A kérvények az igazságügyminiszterhez címezve az illetékes törvényszékhez nyújtandók be, mely elsőfokon dönt is ezekben az állampolgársági ügyekben. A kérvényezőnek igazolnia kell, hogy 1913 szeptember 1-től kezdve szünet nélkül az országban lakott és ő vagy szülei adót fizettek, illetőleg a közterhekhez hozzájárultak. A kérvények bélyegmentesek.

Azok a köztisztviselők, akik hamis adatok alapján állítanak ki az állampolgárság elnyerésére szükséges bizonylatot, 3 évig terjedő börtönnel és 100 ezer lejig terjedő pénzbírsággal büntethetők.

A törvényszék döntése ellen felebezésnek van helye a táblához. A végleges döntés az illetékes primaria tudományára hozandó, amely az állampolgársági listába való bevezetését eszközöli.

Minden állampolgársági listába való felvétel semmis, ha hamis adatok alapján történik. A megsemmisítést szintén bírói fórumok mondhatják ki az előírt kétoldalu eljárás lefolytatásával.

A szenátus ma már meg is kezdte a törvényjavaslat tárgyalását és mert az miniszteri kezdeményezésből került a parlament elé, minden valószínűség szerint módosítás nélkül kerül megszavazásra. A módosító törvényjavaslat az 1924-es állampolgársági törvény 56-ik paragrafusára hivatkozik, mely a következő feltételek alapján ismerte el az állampolgárságot:

„Állampolgároknak minősítettnek és állampolgárok maradnak minden forma-

litás betöltése nélkül az alábbi kategóriák szerint mindazok, akik 1924 február 24-ig nem optáltak idegen állampolgárságra:

1. Bukovina, Erdély, Bánát, Körösvidék, Szatmár és Máramaros lakói, akik 1918 december 1-én illetőséggel rendelkeztek.
2. Beszarábiai volt orosz alattvalók, akik 1918 április 8-ig állandó lakóhellyel bírtak Beszarábiában az ottani törvények értelmében.
3. A Bukovinából, Erdélyből, Bánáttól, Körösvidékről és Máramarosból

származó lakosok, akik az egyesülés időpontjában a régi királyságban tartózkodtak, amennyiben a fentírt területekről szülői illetőséggel rendelkeznek.

4. Azok a személyek, akik az egyesülés időpontjában nem tartózkodtak ugyan Bukovina, Beszarábia, Erdély, Körösvidék, Szatmár vagy Máramaros valamelyik helységében, de ezen helységeken lakó szülőiktől származnak.

A szülők lakhelyét Bukovinában, Erdélyben, Körösvidéken, Szatmáron és Máramarosban a községi illetőség határozza meg.

Ezeket az előírásokat tartalmazza az 1924-es állampolgársági törvény és így mindazoknak, akik a most szavazás alatt levő állampolgársági törvény alapján ismét joguk lesz állampolgárságukat kérni, a fenti feltételeknek kell betölteniük a bizonyítvány elnyerésére. Az állampolgárság elnyerésére vonatkozó eljárásokról egyébként az Új Kelet kellő időben fogja informálni az erdélyi zsidóságban ezerszázra élő hontalanokat.

„A nemzeti szocialisták csak a terror és gyilkosságok útján tudnak érvényesülni”

Ujra nagy viharok voltak a Reichstag ülésén. A német birodalmi gyűlés mai ülésén a pártok többségének szónokai lesújtó szavakkal bélyegezték meg a nemzeti szocialisták magatartását

Berlin, február 25. A birodalmi gyűlés mai ülésén Groener bel- és hadügyminiszter visszautasította Goebbels nemzeti szocialista képviselőnek a tegnapi ülésen Hindenburg ellen intézett durva sértéseit. Breitscheid, a szociáldemokraták képviselőjében bejelentette, hogy párthíveik Hindenburg mellett foglalnak állást, mert személye biztosítja a weimari alkotmány szellemének érvényesülését és a német demokrácia köztársaság fennmaradására. Boltz dr. centrumpárti támadta a nemzeti szocialisták lelkiismeretlen harcmodorát s hangoztatta, hogy a tegnapi napon Goebbels szájából hallott sértő kitételek méltatlanok a német parlamenthez.

Freitag-Loringhofen német nemzeti párti Brüning külpolitikáját kritizálta. Hibáztatja az osztrák-német vámuniótól való meghátrálást és azt, hogy Brüning Genfben a francia leszerelési javaslatok-

kal szemben mindössze pacifista szövegek hangoztatására szorítkozott, ahelyett hogy bejelentette volna: ha Franciaország nem teljesíti a békeszerződésben vállalt leszerelésre vonatkozó kötelezettségét, Németország sem tekintí továbbra kötelezőnek a versaillesi békeszerződés egyetlenn intézkedését sem.

Breedt gazdasági párti képviselő bejelentette, hogy pártja Hindenburgra fogja szavazatát leadni. Westarp konzervatív néppárti hasonló szellemben szólalt fel. Viharos botrány támadt az állampárti dr. Weber felszólalásánál, aki élesen szembe fordult a nemzeti szocialistákkal, akikről azt állította, hogy csak a terror és a politikai gyilkosságok útján keresik érvényesülésüket. Az ülést fel kellett függeszteni a tomboló zajban. Ujramegnyitás után újabb botrányra adott okot Rosenberg nemzeti szocialista képviselő, aki beszéde közben az őt egy petroliumvállalat ügynökének aposztrofáló kommunista képviselőt felfofozással fenyegette meg, mire az elnök megvonta Rosenbergtől a szót s az ülést a nagy zaj miatt újra felfüggesztette.

Biro-Bidzsánban ígérk a zsidó köztársaságot, de a zsidó telepesek visszavándorolnak

A nemzeti köztársaság ígérete sem tudja a távolkeleti köztársaságban lerögzíteni a zsidóka

Cluj-Kolozsvár, február 25. (Az Új Kelet tudósítójától.) Lapunk tegnapi számában közöltük, Kalinin, az orosz Szovjetunió elnökének szenzációs nyilatkozatát, amelyből félreértést nem tűrő határozottsággal és világossággal tünt ki, hogy Oroszországban teljesen csődöt mondott a zsidókérdésnek asszimilációs uton való megoldása és hogy maga a szovjetkormány nemcsak, hogy beismerte, de nyíltan hangoztatja is, hogy a zsidók szociális és gazdasági problémáit csakis egy koncentrikus és egy nemzeti alapon álló telepítéssel lehet megoldani úgy, hogy a zsidóságot, mint egységes népi egészet kell átcsoportosítani a produktívizálásban és az új társadalmi és gazdasági rendben. De ugyanakkor, amikor a szovjet Biro-Bidzsánban megcsillagította a zsidó nemzeti köztársaság tervét, egyre inkább nyilvánvaló lesz, hogy a zsidóság átrétegződése és népi regenerálódása: csak Palesztinában és csak Palesztinán keresztül történhetik meg teljes eredménnyel, azon a földön és azon az országban keresztül, amely egy élő alkotórészt képezi a zsidó néplelékeknek és amely ma is eleven erővel lüktet a zsidó életben mindenütt. Egy olyan zsidó telepítésnek, egy olyan zsidó nemzeti köztársaságnak, amelynek nincs meg a népi kapcsolata a földdel, amely izoláltan áll a zsidó világtól és kívül áll az össz-zsidó élet ritmától, — annak nincs meg az a ható és átütő ereje, amely igazi zsidó népi élet teljes kiélésével maradandóvá teszi a nép és a föld közötti együvértartozás kapcsát, amely elengedhetetlen bázisa egy állami létnek.

Az alábbi legújabb moszkvai tudósítások pregnánsan igazolják, hogy ezeknek a nélkülözhetetlen tényezőknek hiánya miatt, sem az oroszországi zsidó szervezeteknek, sem a szovjetkormánynak nem sikerült megalapozniuk a zsidó kolonizációt és hogy Biro-Bidzsán is inkább egy legnemű ígéretet jelent, mint tényleges valóságot.

Moszkva, február 25. Megírta az Új Kelet, hogy Mereschint, a KOMZET eddigi elnökét és társait lemondásra kényszerítették az általuk irányított kolonizációs munka eredménytelensége miatt. A KOMZET tevékenységének felülvizsgálására kiküldött bizottság jelentésében feltárja azokat az okokat, amelyek a kommunista Mereschin eltávolításához vezettek. A jelentés első részében elismeri, hogy a KOMZET Krimben és Ukrajnában négy zsidó rajont, 34 szovjetfalut és 95 kollektív telepet szervezett meg, továbbá számos kulturintézményt létesített és nagyarányú munkát fejtett ki Biro-Bidzsánban. A zsidó kolonizációnak megduplázák a bevezethető területeket, juh- és baromfi-tenyésztést, valamint tejgazdaságokat fejlesztettek, mechanizálták a mezőgazdaságot stb. Mindezt azonban — írja a jelentés — minden tervszerűség nélkül hajtották végre és ennek az eredménye, hogy 1932 január 1-én Krimben: az előirányzott 12.000 zsidó telepescsalád helyett csak 9 ezret találtak, amelyek közül öt-ezren visszatértek régi lakóhelyükre, úgy hogy az előirányzott telepítési tervet csak 33 százalékban hajtották végre. Biro-Bidzsánban 1932 január 1-én: 14 ezer zsidó telepesnek kellett volna lennie,

helyett pedig mindössze 7530 lélek vándorolt be, ezek közül azonban csak 5000 maradt meg a telepeken. Itt tehát csak 43 százalékban hajtották végre az előirányzott tervet. A visszavándorlási áramlat feltartóztatása irányában semmi sem történt a vezetők részéről. A visszavándorlásnak az volt a következménye, hogy a munkérok hiányában óriási mennyiségű buza, gabonamű és gyapjú ment teljesen tönkre. Biro-Bidzsánban le kellett fokozni a famunkálatok, az utépítések és a talajjavító munkálatok tempóját.

A visszavándorlásnak egyik főoka — írja a jelentés — az volt, hogy a KOMZET elmulasztotta megfelelő élelemmel és lakásokkal ellátni az új telepeseket. Mereschint azzal is vádolja a jelentés, hogy erőltetlül és tulságosan puha kézzel irányította a dolgokat és nem tudta uralni a helyzetet a KOMZET-tisztviselők között kibombant konfliktusokban. Azok a tisztviselők, akik felelősek voltak a krimi munkáért — minden alkalmat kihasználva, hogy a birobidzsáni munkának ártanak, viszont a birobidzsáni tisztviselők a krimi munka ellen áskálódtak. Ezek a konfliktusok aláásták a KOMZET apparátusát és képtelenné tették feladatainak végrehajtására. Az apparátust ezért radikálisan át kellett szervezni.

— Új, kettősvágányu vasutonalat építet a szovjet a Don-bányavidékre. Párizsból jelentik: A Paris Soir távirata szerint a szovjet Moszkvából a Don-bányavidékre új, kettősvágányu vasutonalat épített meg.

32 FEBRUÁR 26.
 magát a szilágysá...
 ajába, de a romant...
 diern áramlatok egy...
 ője a maga termés...
 virul ebben a szü...
 alami. A világnyom...
 kezett. Még pedig...
 végletében.
 rt nem megyünk...
 dba kölcsönkérni
 mindenütt. A zsidó...
 e listájáért már ne...
 falvakba elmenni. F...
 éhség „zöld hideglé...
 ahol néhány zsidócs...
 és inyen az étlensé...
 r. Ninesen falu, ah...
 at látott emberek...
 a embertársaik segít...
 zisztencia részére...
 megfegedesezett m...
 meg: mi lesz velünk...
 adakozókból kérege...
 maholnap nem les...
 a helyzet minden t...
 zilágysági falusi sz...
 krot vásárol a váro...
 s abból árul párn...
 százholdas birtok...
 endelkező zsidócs...
 egy a rabbihoz, ho...
 en a könyvörtlet ir...
 ómódu, jótékony, h...
 „misznádév” volt...
 falusi kis zsidó jeg...
 aki egyszer „háchn...
 lejt spendirozott, m...
 szappant árul. Csom...
 t. S így tovább. Ny...
 nk a szomszédába, k...
 gyermekek éhezne...
 ban öregek huzódn...
 a vackukon, Kisk...
 a csecsemő anyj...
 égsors egy templ...
 aj alatt
 építették a szamos...
 s templomot. Szeg...
 zyszerűségében nag...
 agas, egyenes torony...
 rasokat rakva hozt...
 ez a meglehetősen...
 nek fémmasszájára...
 s szentelték a tem...
 sok szenteltvízzel...
 törvényei megkívá...
 azóta is munkaszi...
 fejlet lépett be ist...
 zait az ég kapuin...
 gikszert csuszott...
 aiba, valahol egy...
 gerendát helyezte...
 „isten uja” volt...
 egyház hívei mond...
 íból a görögkatolik...
 a földet vették...
 virálták... sajátit...
 ép, modern, egysz...
 m pár héttel ezel...
 ben: a tornya ler...
 ltek, a szamosulak...
 ek fohászbírodalm...
 elleni erőszak, mel...
 ladással végződik
 nagyvásár volt Sz...
 Vasile, a hadaggy...
 tság tagja az egyik...
 mélyére nézett és...
 attól megmármoros...
 is. Csakohogy nem...
 tag és csak ilyen...
 történhetik meg, ho...
 n, annak két jelent...
 mására adja, hogy...
 kén. A csendőrség...
 ester ur mindjárt...
 gedi Pinteának a h...
 fejében járó hüv...
 zemet kapott. Őt per...
 tendőrbé kötött bele...
 ár aszisztálása mel...
 ségházára, bezárt...
 os hidegben 30 fok...
 skával. A cirkuszak...
 egy feljelentés vo...
 egpofozott rendő...
 sos csendőrmester...
 Benovicu ül...
 Meghosszabbított...
 Törvényszéki bizo...
 vágyra, hogy meg...
 u gyújtogatása ál...
 mégis csak kibír...
 is, egy helyben ün...
 tatlan, mint amily...
 Igaz, hogy nem j...
 Kérem. Ráfért, az...
 ell szoktatni a nyu...
 zony...
 Gilády Illé...

EGYESÜLETI ÉLET

Hatalmas siker jegyében zajlott le a nagyváradi „WIZO” első irodalmi előadása

Nagyvárad zsidó hölgyei voltak azok, akik az évek végtelen hosszú során át kitartó ellenállást tanúsítottak a világszerte ismert „WIZO” mozgalommal szemben. A „WIZO” országos központjának mindama kísérletei, amelyek odairányultak, hogy Nagyváradon is megteremtse a „WIZO” helyi csoportot, hiábavalónak bizonyult.

A vezetőségnek azonban az újabb és újabb kísérleteit végre siker koronázta. Az elmúlt napokban Silberbusch professzor közreműködésével mégis sikerült Nagyvárad legelőkelőbb zsidó társadalmából megalakítani a „WIZO” helyi csoportot, amelynek élére sikerült megnyerni dr. Markovitsné Geist Renée orvosnőt, az öttagú direktórium ba beválasztották: Borgida Józsefnét, Jachzel Joachimmét, dr. Pollacsek Pálnét, dr. Winkler Mórnét és Rosenberg Mancit urleányt, ki egyuttal a főtítkári teendőket végzi. Végrehajtóbizottság tagjai lettek: Dr. Markovits Pálné, dr. Molnár Vilmosné, dr. Steiner Ervinné, Silbermann Józsefné, dr. Sándor Jánosné, Farkas Jenőné, dr. Kohányi Rezsóné, Frigyes Izsóné, Halmosné (Sibiu), Leitner Zoltánné és még sokan mások.

A „WIZO” megalakulása még alig két héttel ezelőtt ment végbe és máris díszesre méltó munkát végeztek. Többben a vezetőség köréből elváltatták a Keren Hajjeszód nehéz munkáját. A hölgyeknek köszönhető, hogy a rendkívül súlyos viszonyok dacára is kielégítő eredményt tudott a Keren Hajjeszód delegáció elérni.

Vasárnap, 21-én délután 6 órai kezdettel rendezték a Kereskedelmi Csarnokban első irodalmi délutánjukat. Az előadás páratlan siker jegyében zajlott le. A csarnok terme zsúfolásig megtelt. Minden talpalatnyi helyet elfoglalt a nagyszámu előkelő hölgyközönség. Olyan váratlan és előre nem látható sikere volt az irodalmi előadásnak, hogy igen sokan künrekedtek és az ajtóban voltak kénytelen szorongani. mások kénytelen voltak eltávozni.

Dr. Markovitsné Geist Renée elnöki megnyitójában ismertette azokat a körülményeket, amelyek arra készítették, hogy elvállalja a „WIZO” vezetését, amelyet abban a reményben tett, mert bizik abban, hogy a nagyváradi zsidó hölgytársadalom támogatni fogja munkáját. Örömmel látja, hogy nem csalódott, mert ime bizonyítéka, hogy olyan nagyszámban vannak jelen. Köszönetet mond a megjelent közönségnek és Silberbusch tanárnak, aki tevékeny részt vett a „WIZO” megalakításában.

Dr. Kohányi Rezsó tanár magyar nyelvű bevezető előadást tartott nagy tetszés mellett. Steier Ilka urleány tükéletes művészi tudással több verset szavalt, amelyet a hallgatóság zúgó tapsorkánál honorált.

Silberbusch professzor „Die Frauen gestalten bei Schalom Asch” címmel tartott előadást. Előadásában egyrészt Schalom Asch grandiózus munkáját, másrészt Schalom Asch a zsidó nő négy típusát interpretálta. Bemutatta

Móricz Zsigmond: Barbárok

9 novella 34 lej. Az új írók: Mai Dekameron. Füzve 90, vászonba kötve 120 lej. Csinszka versei (Ady leánykérése és szerelme) 90 lej. Ady Endre: Összes versei, egy hatalmas kötetben, füzve 420 lej. Postán utánválttel franco. Kérjen jegyzéket az új könyvszenzációkról Lepagetól.

a zsidó nőt, mint anyát. Második típusában a zsidó anyát és szerető feleséget, ki azért kit szeret, mindent feláldoz. Harmadik típusában a zsidó anyát, ki fogságba jutott gyermekéért megkísérli a száműzetésből való kiszabadítást, anélkül, hogy erre megfelelő képességei és előfeltételei megvolnának. Negyedik típusában a mindenre kész és jártassággal bíró anyát mutatja be.

A jól sikerült irodalmi délutánt dr.

Markovitsné Geist Renée zárószavai fejezték be.

Mint értesülünk a nagyszámban egy begyűlt és künrekedt előkelő hölgyközönség kívánságainak a rendezőség eleget akart tenni azzal, hogy február hó 25-én, csütörtök este fél 9 órai kezdettel újabb előadást rendeznek, ahol dr. N. M. Gelber és professor Silberbusch fognak előadást tartani, de ezutal sokkal nagyobb teremben.

Blum Zsigmond.

Heves vita után másodszor is levette a napirendről a tisztviselők fizetésredukciójának kérdését az országos ortodox választmány

Befejeződtek az ortodox hitközségek vezetőinek dési tárgyalásai

Dej-Dés, február 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az országos ortodox konferencia bezárása után, szerdán délelőtt 11 órakor az ötvenes országos választmány ült össze Wesel Albert főrabbi, a központi iroda elnökének vezetése alatt. Az elnök főrabbi megnyitó beszédében javasolja, hogy jegyzőkönyvi köszönetet mondjon az országos választmány: Fuchs Benjámint nagyváradi, Teitelbaum Joél nagykarolyi és Paneth Jakab dési főrabbiaknak a békés megegyezés érdekében tett nagy szolgálataikért.

Rátérve a napirendre, élénk vita fejlődött ki a költségvetés kérdése körül. Fuchs Benjámint nagyváradi főrabbi javasolja, hogy a központi irodára bizza a választmány a költségvetés összeállítását. Hasonló értelemben szólnak hozzá a kérdéshez: Lefkovits A. (Margitta) és Danzinger Lajos (Érmihályfalva). Ezzel szemben Rosenberg Saul Léb (Bethlen), kéri, hogy a választmány határozzon a költségvetés fölött.

Ordentlich Ferenc (Dés) egy szűkkörű költségvetési bizottság kiküldését javasolja.

A választmány végeredményben felhatalmazza az elnökséget, hogy egyelőre a régi költségvetés alapján fetjse ki működését.

Az értekezlet ezután elvi határozatot hozott egy ortodox folyóirat kiadása ügyében, amelynek realizálását azonban későbbi és kedvezőbb időpontra halasztották.

A tárgyalások további során újra heves vitára adott alkalmat a hitközségi tisztviselők fizetésredukciójának kérdése. Harmickét rabbi aláírásával petíciót

nyújtottak be az elnökséghez, amely követeli, akadályozza meg a választmányt, hogy a hitközségek további fizetésredukciókat eszközöljenek.

Ehrenreich Salamon szilágysomlyói főrabbi, felszólalásában méltányolja a tisztviselők követelését, kéri azonban a hitközségek sulyos gazdasági helyzetének figyelembevételét. Jozsovits Lipót (Sziget) és Waldmann Abraham (Kraszna) felszólalása után a kérdést másodszor is leveszi a napirendről a választmány. A döntés ellen hevesen tiltakoztak a petíciót aláíró rabbik és követelték a kérdés letárgyalását. Wesel főrabbi, elnök emelkedett ezután szólásra és megnyugtatta a rabbikat, hogy működésében igyekezni fog szempontjaikat honorálni.

Hager Mendel visói főrabbi kéri az elnökséget, hogy emiatt feladatának tekintse az iskolákban a szombati irás-kényszer megszüntetését, a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény kedvező módosításának kiharcolását és a zsidó katonáknak rituális kosztal való ellátását.

Ausch Áron lupényi főrabbi az elnökség eredményes munkájának érdekében az iroda adminisztrációjának újjászervezését kéri. Katz Joel erdődi főrabbi felszólalása után a választmány leszögezi, hogy a csokoládé gyárak közül az iroda felügyelete alatt a szatmári Reiter Béla cég csokoládégyára áll.

Többek hozzászólása után Wesel Albert főrabbi, az iroda elnökének lendület és buzdító zárószavaival nyertek befejezést az országos választmány tárgyalásai.

(—z—)

KÖZGAZDASÁG

Az angol kormány fenntartja a tengeri és a hus vámmentességét

LONDON, február 25. Angliának a francia kormánnyal folytatott tárgyalásai eredményeképpen ma hatályon kívül helyezték a szénexportra kivetett franciaországi külön szénvámot.

A franciák ezt a vámot a font elértéktelenedése miatt vetették ki az angliai szénre, hogy a széndumpingot megakadályozzák. A vám 15 százalékos volt.

Újabb jelentés szerint a kormány a tengerit is felveszi a vámmentes áruk lajstromába és a hus tervezett vámmentességét fenntartja.

A lapok szerint ezzel újra elhárult a liberális miniszterek azonnali lemondásának veszélye.

Nagy vereség a lokomotív iparban. Londonból jelentik: A nemzetközi lokomotív iparban az utóbbi hetekben egészen példátlan versengés indult meg. Egy egész kicsiny pályázatot hirdettek meg a kínai vasutak, nyolc személyszállító mozdony számára. A jelen téktelen rendelésre a legnagyobb államok lokomotívgyarai pályáztak. A pályázatok olyan differenciákat mutatnak, amilyeneket eddig nem lehetett

tapasztalni. A legolcsóbbak voltak az angolok, akik pontosan ötven százalékkal mérsékeltebb áron tették meg ajánlatukat. Természetesen ők kapták meg a rendelést.

Az északi országok fakartellje. Stockholmól jelentik: A skandináv országok vezető faipari vállalkozásai régóta közös fakartell megalakításán fáradoznak. Az orosz dumping következtében ugyanis az utóbbi években az

északi faárúk árai és elhelyezési lehetőségei erősen csökkentek és az angol és német vámpolitika még jobban megerősítette ezeknek a faiparoknak a helyzetét. A kartell célja, hogy együttes fellépéssel megszerezzék a világpiacon a nekik illeto helyet. A kartell ügyében március első napjaiban gyűlés tartanak az érdekeltek Stockholmban.

Németországban csökkentik a csokoládéárakat. Berlinből jelentik: Az árakat ellenőrző birodalmi kormánybiztos a becsomagolt kakaoport és a becsomagolt táblacsokoládé árát egy kiskereskedelemben, mint a nagykereskedelemben tíz százalékkal olcsóbban állapította meg, mint amilyen volt 1931 június 30-án.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, február 26.

Bukarest. 20.15: Dalok. 21.15: Rádiózenekar.

Budapest. 9.15: Hangv. 9.30: Hírek — 12.05: Szalónzenekar. 12.25: Hírek — 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek — 4: Széthullott szikrák. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Kutatótanár Középszámban. 5.30: Daloskör hangv. — 6.15: Gyorsírótanfolyam. 6.40: Zongorahangv. 7.20: Hangjáték. 8.30: Vonósnégyes. 9.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene. Közben 10.45: Francia nyelvű előadás.

Bécs. 17: Zenekari hangv. 20: Muszorgszkij: Boris Godunov operája.

Berlin. 20: Közv. Bécsből. Heilsberg. 20.25: Szimf. hangv. Frankfurt. 17: Régi táncok.

Hamburg. 23: Kávéházi zene. Langenberg. 17: Délutáni zene.

Lipce. 21.10: Filharmónikus hangv. Stuttgart. 21.45: Schubert, Bach, Mozart szonáták hegedűn.

Milánó. 17.35: Beethoven zongoraszonata. 20.15: Grammfón.

Róma. 19.50: Grammfón. 21: Hegedűhangverseny.

Prága. 20: Filharmónikus hangv. Pozsony. 22.20: Cigányzene.

Brünn. 16: Rzenekar. Stockholm. 19.30: Goethéről. 22.45: Vonósnagv.

Svájci Aleman Adó. 21: Szórakoztató zene. Toulouse. 21.30: Dalok. 24: Műdalok.

A kolozsvári Mizrahi-ifjuság „Oneg Sabbat” estje. A Mizrahi-ifjuság rendezte péntek esti „Oneg Sabbat” összejövetelét során f. hó 26-án, ma este félkilenc órai kezdettel, az izr. hitközség Reg. Ferdi 52 sz. alatti téli imatermében Lax Sávator tanár, tart előadást „Aktuális zsidó problémák” címmel. Vendégeket szívesen lát a vezetőség.

Hitachdut Haavoda Str. Jasilor 14 vasárnap, 28-án délután 6 órai kezdettel tartja rendez 3 hetenként megrendezett műsoros táncdélutánját. Ha jól akar mulatni, akkor feltétlenül jelenjen meg.

Dr. KULCSAR ISTVÁN:

Bevezetés az individual pszichológiába

Tartalmi kivonata: Az ösember lélekismerete. — Az egyén, mint célirányította egység. — A szervek fogyatékosága. — A „fiziológiai fogyatékoság”. — A fogyatékos létejtételek tényezői. — A fogyatékos érzés-kompenzációja, a személyiség fejlődésvonala. — Az ideges jellem. — A tehetség. — Gyerekkori hibák. — Idegesség és elmehaj. — Ellentétes és bünözés. — Szexualitás problémája. — A kutura. — Nevelés. — Az idegesség gyógyítása. — Önévelés. — Függelék: Az individualpszichológia története.

Ára 98 Lei. — Kapható az UJ KELET könyvsztyályában.

Báli és lakodalmi meghívókra, belépőjegyekre

ragasszunk K. K. L. bélyeget!

Telje
to

A konverzió
lehet a me
kölcson

Bucuresti-Buka
Kelet tudósítóját
előkészületek utá
miniszter megsze
gazdasági tartozá
javaslat végleges
sem kell, hogy e
amelynek vitáját
kamara, újabb
változásokat tart
ezen új irányt ka
sokkal. Miután az
megtörtött a polit
ellenállásán, Ar
olyan megoldást
ról veszélyen kiv
kat, másrészt a
a bankok és a hit

Egy

Ebből a szemp
jesztett javaslat
promisszumot kép
cója az, hogy re
zögzádzknak a s
ai konverzió alá
összes gazdákra
tiz hektáron alól
akiknek tartozás
ötven százalékkal
vetkező intézkedé
vaslat:

Öt hektárig ter
tozások 50 százal
től tíz hektárig
százalékos a redu
tozás szövetkezeti
pénzintézetekkel s
lyek bebizonyítják
alább a fele mez
egyházi intézmény
sági egyesületektől
tézkedés a kisban
deni s különösképp
bankokat, amelye
részt parasztok.

A tar

mint

Egy másik nagy
vaslatnak a követ
terjedő birtokokná
zalékos redukción
végeredményben
mint amennyi az
kölcsonvett összeg
kell bizonyítania,
keztében kevesebb
amennyit egyáltalá
az esetben a konv
ugy állapítják meg
összeget veszik ala
zalékos kamat is
felvételtől a konv
terjedő időpontra.
nek a tendenciája
aksebb összegre re
lyek a tartozások r
tézetekre háromol
Még nagyobb
maz a javaslat a
birtokokat terhelő
a kategóriába eső
ban az esetben
előnyeit, ha kötele
tartozásuk tíz szá
fennmaradó 90 szá
zás rendes esedéke
éven belül elrende
hektáron felüli ga
31-én esedékes
abban az esetben
zás redukálásával,
rom hónapon belül
maradó 90 százalé
31-ig letörleszti.

Megne

dasági

Ennek az intézké
vetkezése az les
azoknak a közép-
számát, akiknél a
tartozás csökkenté
esetre nyitva áll s
sági kényszergevez
is fontos változtat
javaslat. Hogy egy
egyezséget kérhes
százalékos kvótát
olyan törlesztési r
vedelmének legalá
Evi jövedelmének t
tozásának törleszt
ditsa, valamint a

Teljesen új köntösbe öltöztette Argetoianu a konverziós javaslatot

A konverziós javaslat végleges szövege a hitelezők érdekelt is figyelembe veszi. Nem lehet a mezőgazdasági tartozásokat kisebb összegre csökkenteni, mint amennyi a kölcsön adott összeg volt. Kilenc hónappal meghosszabbítják a mezőgazdák váltóinak lejáratát

Bucuresti-Bukarest, február 25. (Az Új Kelet tudósítójától.) Hét hónapig húzódozó előkészületek után, Argetoianu pénzügyminiszter megszerkesztette végül a mezőgazdasági tartozások konverziójáról szóló javaslat végleges szövegét. Mondanunk sem kell, hogy ez a „végleges” szöveg, amelynek vitáját már meg is kezdte a kamara, újabb módosításokat és újabb változásokat tartalmaz. A konverzió egészen új irányt kapott ezekkel a módosításokkal. Miután az áldozati adó bevezetése megtörtént a politikai pártok határozott ellenállásán, Argetoianu kénytelen volt olyan megoldást találni, amely egyrészt a veszélyen kívül helyezi a mezőgazdák, másrésztől azonban figyelemmel van a bankok és a hitelintézetek helyzetére is.

Egy érdekes kompromisszum

Ebből a szempontból a kamara elé terjesztett javaslat egy igen érdekes kompromisszumot képvisel. A javaslat intenciója az, hogy redukálja azoknak a mezőgazdák számára, akiknek tartozásai konverzió alá esnek. Ez a redukció az összes gazdára egyaránt vonatkozik. A tíz hektáron alóli adósok tekintetében, akiknek tartozásait az előző javaslat ötven százalékkal redukálta volna, a következő intézkedéseket tartalmazza a javaslat:

Öt hektárig terjedő birtokoknál a tartozások 50 százalékkal redukálódnak. Öt-tíz hektárig terjedő birtokoknál 25 százalékos a redukció, amennyiben a tartozás szövetkezeti bankokkal, vagy olyan pénzügyintézetekkel szemben áll fenn, amelyek bebizonyítják, hogy betéteiknek legalább a fele mezőgazdától, iskolai és egyházi intézményektől, vagy jótékony-sági egyesületektől származik. Ez az intézkedés a kisbankokat kívánja megvédeni a különképpen az erdélyi román bankokat, amelyeknek hitelezői is javasolt parasztok.

A tartozás nem lehet kisebb, mint a kölcsönvett összeg

Egy másik nagyon fontos ujtása a javaslatnak a következő: A tíz hektárig terjedő birtokoknál, akár 25, akár 50 százalékos redukció eszközölnek, a tartozás végrehajtásában nem lehet kevesebb, mint amennyi az illető mezőgazdák által kölcsönvett összeg volt. A banknak kell bizonyítani, hogy a redukció következtében kevesebbet kapna vissza, mint amennyit egyáltalán kikölcsönzött. Ebben az esetben a konvertált adósság összegét úgy állapítják meg, hogy a kölcsön adott összegét veszik alapul, amihez évi öt százalékos kamat is járul még. A kölcsön felvételétől a konverzió megszavazásáig terjedő időpontra. Ennek az intézkedésnek a tendenciája is nyilvánvaló; minél kisebb összegre redukálni a károkat, amelyek a tartozások redukációjából a hitelintézetekre hárulna.

Még nagyobb megszorításokat tartalmaz a javaslat a tíz hektárt meghaladó birtokok terhelő adósságoknál. Az ebbe a kategóriába eső mezőgazdák csak abban az esetben élvezhetik a konverzió előnyeit, ha kötelezik magukat arra, hogy tartozásuk tíz százalékát kifizetik, a fennmaradó 90 százalékot pedig a tartozás rendezés esedékességétől számított egy éven belül elrendezik. Vagyis, ha egy tíz hektáron felüli gazdának 1932 december 31-én esedékes tartozása van, ez csak abban az esetben konvertálható a tartozás redukálásával, ha tíz százalékot három hónapon belül fizet ki, míg a fennmaradó 90 százalékot 1933 december 31-ig letérleszti.

Megnehezítették a mezőgazdasági kényszerregezséget

Ennek az intézkedésnek kétségtelen következménye az lesz, hogy lecsökkentik azoknak a közép- és nagybirtokosoknak a számát, akiknél a konverzió egyuttal a tartozás csökkentését is jelenti. Mindenestre nyitva áll számukra a mezőgazdasági kényszerregezség. Ezzel kapcsolatban is fontos változtatásokat tartalmaz az új javaslat. Hogy egy mezőgazda kényszerregezséget kérhessen, minimálisan hatvan százalékos kvótát kell felajánlania és olyan törlesztési részleteket, amelyek jövődelmének legalább a felét képviselik. Evi jövedelmének felét a mezőgazda tartozásának törlesztésére kell, hogy fordítsa, valamint a bíróság által megállapított kamatok törlesztésére.

Nagy vonásokban ezek volnának a konverziós javaslat ujtásai. Az Argetoianu által követett cél nyilvánvaló. Igyekezett egy a hitelezőkre háruló károkat csökkenteni, mint a fizetési terminusokat meg rövidíteni. A tíz hektáron alóli tulajdonosokat kivéve, akiknek tartozásait hivatalból 30 évre konvertálják, a többi mezőgazdasági adósok nem fogják ezt a hosszú terminust igénybe vehetni. A 30 éves törlesztési terminus egyébként csak a hitelezőre nézve kötelező, az adós kijelentheti az igazságügyi fórumok előtt, hogy rövidebb terminuson belül akarja tartozását letérleszteni.

Teljesen kimerültek a sanghaji japán csapatok

Ennek ellenére kétségbeesetten támadják a kínai állásokat. Sapey újra egyetlen lángtenger. A kínaiak ellenoffenzívára készülődnek. Ujjabb kínai hadosztályok állanak készen a harcokba való beavatkozásra. Japán a Népszövetséghez intézett jegyzékében Kínát vádolja a békebontással. Csangcsunt proklamálja Mandzsuria fővárosává

Meggyilkolták az önálló Mandzsuria első miniszterelnökét?

London, február 25. A kínaiak a japánok támadásai ellenére mindenütt tartják állásaikat. A helyzet nagyjában most is változatlan. A nemzetközi negyedben tartózkodó amerikai szakértők szerint a japán csapatok kimerültek s most már az új erősítések beérkezése előtt aligha intéznek új, komoly támadást a kínai vonalak ellen. Tzai kínai főparancsnok kijelentette a Reuter távirati iroda távolkeleti munkatársának, hogy az eddigi rendíthetetlen ellenállással Kína teljesen meg lehet elégedve. Nagyobb ellentámadásra a kínai csapatparancsnokok nem gondolnak, bárha ennek pillanata elérkezett volna, de kerülni akarják a felesleges vérontást. A japán invázió ellen a kínaiak utolsó emberükig harcolni fognak. A tábornok lehetségesnek tartja, hogy a hadakozás még sokáig fog tartani.

Egyidejűleg Feng Yu Hsziang marsall Sanghaiba utazott, hogy Tzai kínai főparancsnoknak és a vezérkarnak segítségére legyen a hadművelet irányításában.

A japánok attól tartva, hogy a kínai csapatok ellenoffenzívába mennek át, ma orkánserű, újabb pergőtűz és repülőbomba támogatása mellett ismételt kétségbeesetten támadták Kiang-Want s félmérőföldes szakoson előre is tolták egy kilométerrel állásaikat Kiang-Wan és Miac Csang Csen között. Negyven repülőgép állandóan bombázza a kínai lövészárkokat és az erődöket. A japánok most Ta-Csang irányában átkaroló mozdulatot igyekeznek végrehajtani, hogy hátába kerüljenek a Kiang-Want védő kínai brigádoknak. Ha az átkarolás sikerül, a kínaiak kénytelenek lesznek Kiang-Want kiüríteni.

A nehéz tüzéségi tűz és a bombázás Sapeynél is ujjáéledt.

A kikötői negyed még álló házai rendre omlanak össze és Sapey negyed négyzetmérföldnyi területen újra lángtengeré vált.

A francia negyedben nagy az izgalom mert a japán repülőraj a teletől alig két mérföldre eső pályaudvart és a közelében levő kínai arzenált bombázza. Ha a bombák valamelyike a löszraktárt a levegőbe röpítené, a francia negyedben egyetlen ház sem maradna épségben.

Sanghaji kínai polgármestere jegyzéket adott át a nemzetközi negyedben a konzuli testületnek, melyben elhárítják magukról a felelősséget amiatt, ha a kínaiak kénytelenek volnának a nemzetközi koncessziók területére is benyomulni, miután a hatalmak konzuljai nem tudják elérni, hogy Japán bázisul ne használja fel a nemzetközi negyed japán részét.

Egyidejű jelentés szerint utasszállító hajón a sanghaiból ezer japán alattvalót szállítottak vissza a szigetországba. Hir szerint a japánok a többi 16 ezer japán állampolgárt is rendre behajózzák s elviszik a veszélyeztetett zónából. Kínai tüzéség ágyazta a japánok partraszállási helyeit, japán bombavető gépek viszont a nemzetközi negyed határain fekvő pályaudvarokat bombázták.

London, február 25. Kínában teljes nyugalommal tekintenek a jövő elé és a hadművelet időtartamát egy évre becsülik. Kína lövészárkok ásására szolgáló gépe-

ket, nagymennyiségű fegyvert és muniációt rendelt.

A hét végére 50 ezer főnyi új japán hadsereg fog a harcokba beavatkozni. A kínaiak hangulata ennek ellenére bizakodó, annál is inkább, mert a Kwang-Szi kínai tartomány kormányzósági elnöke közölte a kínai kormányval,

hogy szükség esetére újabb hadosztályokat bocsáthat a sanghaji hadműveletekben való részvételre.

A Reuter távirati iroda távirata szerint a tegnapi harcokban telitalálat ért egy japán tankot. Az explozió a páncélos járművet szétvetette. Egész személyzete életét veszítette.

Angol sajtótudósítások szerint Sapeynél a jelek arra vallanak, hogy a kínaiak nagyobb ellenoffenzívára készülnek. A kínaiak tüzésége az utóbbi napokban több üteggel gyarapodott s ezeket tulnyomóan a sapeyi frontreszen állították fel.

A japán főhadiszálláson tegnap bevallották, hogy mindezekig nem sikerült a japán csapatoknak Kiang-Wan elfoglalása.

Ugy hírlik, hogy Csang-Kai-Sek marsall személyes testőrsége is beavatkozott már a harcokba. A testőrség harci szelleme fokozza a kínai csapatok ellenállását.

Japán repülők a nemzetközi negyedről délre felé pályaudvart bombáztak. Az exploziók nyomán husz kínai alattvaló életét veszítette.

Ma hajnalában Kiang-Wannál újabb

A 38-ik szakasz a parasztoktól származó és bankok birtokában lévő váltók lejáratát kilenc hónappal meghosszabbítja. Ez látszat szerint egyértelmű egy mezőgazdasági moratóriummal, de amelllett a bankok és hitelintézetek érdekeit sem vesztette el szemé elől a törvényhozó. Miután a váltóknak a lejáratait a törvény meghosszabbítja, a Banca Nazionale nem hajthatja végre azokat a bankokat, amelyeknek mezőgazdasági váltóit visszeszámította.

Végül a törvény ugy intézkedik, hogy bankok és mezőgazdasági gépkereskedők ellen 1937 végéig nem lehet csődöt kérni, ha a konverzió folytán aktíváiknak több, mint husz százalékát elveszítik. Az általános vélemény az, hogy ezek az intézkedések sokkal hatásosabbak és eredményesebbek, mint az Argetoianu által tervezett áldozati adó bizonytalan hozzájárulása.

átörési kísérlet folyt le. A közelharc váltakozó szerencsével folyik.

Bagoly mondja a verébnek... London, február 25. Valószínű, hogy Mandzsuria fővárosává Csangcsunt proklamálják s az új állam neve ezennel Diadolez, amely szó a régi kínai mitológiában nagy összefogást jelent.

Ezzel kapcsolatban az éjjeli órákban Párizsba érkezett meg nem erősített hírszerint Ma-Csang-Szán kínai tábornokot. A független Mandzsuria első miniszterelnökét meggyilkolták.

A Havas távirati iroda tókiói jelentése szerint Japán ma átadta Genfben választott jegyzékét a tanács legutóbbi jegyzékére. A japán kormány hangoztatja a válaszában, hogy a hatalmak nyitott kaput döngögetnek, amikor a békes megegyezésre szóló felhívást egyedül Japánhoz intézték.

Tókiói hivatalos felfogás szerint a konfliktusban Kína volt a békebontó fél.

Japán hangoztatja azt a felfogását is, hogy a népszövetségi egyezségokmány szakaszait nehéz Kínára alkalmazni, mert Kína rendezetlen állam. A jegyzék még, hogy Japán változatlan elismeréssel adózik a tanácsi 12-es bizottságnak s elvi álláspontja fenntartása mellett továbbra is hajlandó lesz a megegyezésre a távolkeleti konfliktusban.

London, február 25. Az angol alsóház mai ülésén lord Stanley, az admirális államtitkára bejelentette, hogy Anglia nem küld több hadihajót Sanghaiba.

Megkezdődött a Juhos-per fő tárgyalása

A törvényszék elutasította a védelem pergátló indítványait, de Valanu szavazóbíró betegsége miatt ma délutánra napolta el a fő tárgyalás folytatását

Cluj-Kolozsvár, február 25. (Az Új Kelet tud.) A kolozsvári törvényszék harmadik szekciója előtt ma reggel folytatódott a Juhos-per fő tárgyalása, amelyre most már mindazokat a vádlottakat is beidézték, akiket Colfescu ügyész vádindítványa folytán inkadrálták a nagyszabású bünyűg keretében. Megjelentek az eddigi vádlottak közül Juhosné, Müller Árpád, dr. Varjassy Lajos volt miniszter, Bonea igazságügyi minisztériumi tanácsos, Weisz és Weinberger bankigazgatók, a Hermes-bank tulajdonosai, Baitsch Arnold és dr. Schemmerling temesvári ügyvédek, két volt temesvári árvaszéki elnök, stb.

Félkilencor vonult be a törvényszék dr. Motoc tanácselnökkel az élén. A tanácsban mellette dr. Vaianu szavazóbíró foglalt helyet. A vádat Colfescu ügyész képviseli, míg a védelmet a legismertebb kolozsvári ügyvédek közül Mora, a hírneves bukaresti büntető jogász is ellátja, aki Juhosné védelmében jelent meg a tárgyaláson.

A vádlottak névsorának felolvasása után a védelem betérjesztette első pergátló indítványát és a vádlottak egyrészenek távolmaradása miatt a tárgyalás elnapolását és a vádlottak elővezetését kérte. Colfescu ügyész tiltakozott a védelem kérése ellen, hangsúlyozva, hogy a Juhos-per már esztendő óta folyik a törvényszéken és az igazságügyi fórumok presztízsének érdekében feltétlenül meg kell tartani a tárgyalást. Az ügyész a leg-rövidebb időn belül gondoskodhatik a távolmaradt vádlottak elővezetéséről és így a fő tárgyalás menetében nem állhat be akadály.

A törvényszék tanácskozással vonult vissza és rövid idő múlva hirdette ki Motoc elnök, hogy a törvényszék a védelem pergátló indítványait elveti és elrendeli a tárgyalás folytatását. Miután azonban Vaianu szavazóbíró betegsége miatt panaszokodik, a tárgyalást péntek reggel félkilencre napolta el Motoc elnök.

elhelyezési lehetőségek és az angol és német jobban megnevezett iparoknak a helye, hogy együttesen szék a világpiacon. A kartell ügyei napjaink gyűléseinek Stockholmban.

sökkentik a csoból jelentik: Az adalmi kormánykakaoport és a beladé árát úgy amint a nagykeresléllel olcsóbban amilyen volt

ÚJSOR

ruár 26.
lok. 21.15: Rádió.

gv. 9.30: Hírek. — 12.25: Hírek. — 1.45: Hírek. — 2.45: Hírek. — 4.45: Pontos idő. — 5: Kutatótan Daloskör hangv. — 6.40: Zongorak. — 8.30: Vonós. — 10.45: Közben 10.45: Hangv. 20: Muz. — 21: Szókrakoztat. — 22.45: Vo.

chi-ifjuság „Oneg rachi-ifjuság rendezbbat” összejövetelét este félkilenc órai között Reg. Ferd. termében Lax Salást „Aktuális zsidó Vendégeket szívesen

Str. Jasilor 14. után 6 órai kezdéshetenként megrendelutánját. Ha jól feltétlenül jelen

ISTVÁN:
tés az zihológiába

ta: Az őseber z egyén, mint cél. — A szervek. — A „fiziológia”. — A fogyatékoság. — A fogyatékosok, a szemé. — Az idegeség. — Gyerekkori és elmebaj. — El-Szexuális prob. — Nevelés. — An. — Önnevelés. — Individuálpzichológia

Kapható az nyvosztályában.

lyeget!

Zsidók pénz nélkül

— Regény az amerikai zsidó proletárok életéből —
IRTA: MICHAEL GOLD

(59)

— En nem sértegetem magukat, — válaszolta a fiatal kérdezősködő, tüsz-szentett s idegesen motozott ujjával a kartotékok közt. — Napról-napra körülbelül ötven lakásba teszem fel ezeket a kérdéseket. Ez a szokásos forma. Apám kitartott.

— Kópók a szokásos formájára. Nincs szükségünk semmiféle jótékony-ságra. Megtudunk anélkül is élni.

— Helyes, — mondta a fiatal ember s fogta az esernyőjét, köpenyét, kartotéklapjait és az ajtó felé sietett. „Jelentést teszek arról, amit most mondtál.” Egy pillanatra megállt, hogy még pár jegyzetet tegyen, azután nedves orrát egy utolsó trombitaszólamba facsarva, gyorsan kilépett a folyosóra. Nem tudjuk, hogy milyen jelentést tett, de a szervezett jótékony-ság képviselőinek lealázó látogatása a jövőben megspórolódott számunkra. Az East Siden gyűlöltek mindezeket a kegyetlen apparátusokat, amik egy emberen sem segítettek anélkül, hogy előbb meg ne alázzák s minden emberméltóságától meg ne fosztották volna. A szomszédok, a Tammany Hall, az éhhalál barátságosabbak voltak. Ezer és ezer olyan család volt, mint a miénk, amelyik szívesebben meghalt volna, semminthogy az organizált jótékony-ság e hidegvérű rendőrei által brutalizálni, megszégyeníteni s mint a bűnözőket, regisztrálni hagyták volna magukat.

A szomszédok beszéltek rólunk. Gondot csináltak maguknak belőlünk. A házban minden asszony tudta, hogy a szomszédja mit főz vacsorára. S minden asszony ismerte azokat a gondokat is, mely a szomszédasszony szívét nyomta.

Egyik este az egyik szomszéd jött át hozzánk. Megesőkölt a ajtón a Mezzuzát s az ajtó előtt fekvő rongyon megtörölte a lábát. Azután mint egy tolakodó, félféken lépett a konyhába.

— Jóestét Mr. Lipzin, — mondta anyám. — Tessék, foglaljon helyet. — Jó estét, — dadogta a férfi és leült. — Ma esett az eső és kevés banánt adtam el. Ezért párat hoztam maguknak. Talán szívesen megesszük a gyerekek.

Átadott anyámnak egy csomó banánt, aki elfogadta és megköszönte.

A hegyeshasú, kis uccai árus zavartan motoszkált a szakállában. Látszott, hogy határozott szándékkal jött hozzánk, a zavarában azonban nem tud beszélni. Zsiros, vörös, becsületes arcán, amit a szél és a nap barnított, izzadságesepek jelentek meg. A füle tövét vakarta és szóltanul meredt ránk Kinosan teltek a percek.

— Hogy van, Mr. Lipzin? — kérdezte anyám.

— Jobban, hála Isten, — válaszolta a férfi zavartan. — Megint a rheuma bántott.

— És hogy van az új baby, Mr. Lipzin?

— Hála Isten olyan erős, mint egy tigris, — válaszolt.

Azután megint elhallgatott. Az ujjával dobolt a térdén, a válla rángatózott. Az egész házban szóltalan embernek ismerték; a tíz év alatt, amióta ott lakunk, első ízben történt, hogy fölkeresett.

Apám kinlódott. Már ép' szólni akart valamit, hogy a kinos helyzetnek, amit a néma Mr. Lipzin teremtett, véget vessen, amikor Mr. Lipzin váratlanul megszólalt.

— Bocsánatot kérek, de a feleségem nem hagy békiben, — dadogta. — Aggódik magukért, bocsánatot kérek, de azt mondják, hogy maga már nagyon régen munkanélkül van, Mr. Gold.

— Igen, Mr. Lipzin, mit tagadjam,

— válaszolt apám — az élet nagyon siralmas számunkra.

— Nu, mondta a kis uccai árus, miközben homlokáról az izzadságot törölte. — Nem hagyott a feleségem békibe, hogy keressem fel magukat. Ha az embernek nincs egyebe, úgy banánok-

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Szatmári Tibor művészetéről a külföldi lapvélemények. Rég nem tapasztalt, csak a békevilág emlékeztetés zenei életét vizsgálódó érdeklődés kíséri Szatmári Tibor, a világhírű magyar zongoraművész kolozsvári hangversenyének előkészületeit. A kiváló magyar művész hangversenye március 3-án, esütörtökön este a katolikus gimnázium dísztermében lesz. Szatmári csak a napokban fejezte be ausztriai s németországi turnéját, amelynek nyomán a legautentikusabb zenekritikusok dícséretektől áradó kritikái jelentek meg. A Neues Wiener Tageblatt kritikusa következőket állapítja meg Szatmári művészetéről: — Szatmári Tibor azon nagy magyar zenei tehetségek közé tartozik, akik minden cigányvívás-güket, amely vérükben rejlik, abszolút művészetté nemesítik. Nagyvilági eleganciával és a legnemesebb, kultivált formákban játszik. Mindentudó akkor, amikor technikájával brillíroz és szívbe-markoló, amikor szívével, lelkével, gazdag művészi kedélyével és mély értelmezésével tárja fel klasszikus titánok műveinek értelmi mélységét. Neue Freie Presse: Szatmári Tibor professzor játéka frappánsan kifinomodott. Plasztikus és fénylő tisztaságú. Ritmikai téren ragyogóan érvényesül. Ujjongó tetszés viharzott fel a nézőtérben a művész minden egyes eljátszott darabja után.

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODÁJÁNAK KÖZLEMÉNYEI:

Pénteken Pillangó. Utána: Prof. Mabuse titokzatos mutatványai. Pénteken esete a Magyar Színházban a szezon legbájosabb operettje, a Pillangó kerül színpadra, a címszerepben Neményi Lilivel. A Pillangó előadása után a híres prof. Mabuse fogja gyönyörködtetni a közönséget egyszerű és titokzatos telepatikus és szuggesztiós mutatványaival. A Mabuse előadásra nincsenek külön jegyek: Mindenki, aki a Pillangót végignézte, minden ráfizetés nélkül végigélvezheti a nagyszerű Mabuse-előadást.

Szombaton délután 3-kor ifjúsági hely-árrakkal: Piros bugyelláris. Szombaton délután ifjúsági előadást tart a Magyar Színház. Nagyon olcsó, a mozhelyárakkal is olcsóbb ifjúsági helyárakkal a Piros bugyelláris kerül színpadra.

Szombaton: Csókre-giment premierje

Szombaton este lesz Erdélyi Mihály új operettjének, a Csókos regimentnek a premierje. Erdélyi Mihály a szerzője a Hazudik a muzsikához, a Lehullott a rezgő nyárfára, a Mit susog a fehér akác című nagyszerű operetteknek. A Csókos regiment méltóan sorakozik ezekhez a diadalmas sikerekhez. A Csókos regiment a régi diadalmas operettek stílusában készült, tele szebbnél-szebb melódiákkal, huszáresinyekkel, tréfákkal, slágerekkel.

Vasárnap délelőtt 11-kor: Micky Maus matiné. Vasárnap d. e. 11-kor Micky Maus matiné tart a Szinkór-mozgó. Több kitűnő Micky Maus film kerül vetítésre és ezen kívül kabarészmok, tréfák, táncok, magánszmok.

kal legalább a legszükségesebbet megkeresheti. Isten segítségével évek óta banánt árulok. Nehéz kenyér, de kihuzza vele az ember.

— Igen, — folytatta melankólikus, elhuzott, éneklő hangon, — pár dollárért vesz az ember az Attorney Street-i nagykereskedőknél egy készlet banánt. Azután bérel az ember az Orchard Streeten egy kofáskocsit napi 10 centért. Azután keres az ember egy uccasarkot és ott feláll, az emberek jönnek, mennek és veszik a banánt.

— Na és? — kérdezte apám és ellenségesen nézett rá.

A kis uccai árus látta az ellenséges pillantást és annyira megrémült, hogy újból elkezdett dadogni.

(Folytatjuk)

Vasárnap délután 3-kor: Annabál, 9-kor: Alvinci huszárok. Mind a kettő nagyon olcsó mozhelyárakkal.

Vasárnap d. u. 6-kor: A Csókos regiment második előadása.

Varázshegedű. Tragikusan megrázó, szentimentális drámát mutat be a Corso-mozi Varázshegedű címmel. A darab, mely közvetlen közelről mutatja meg az artista nők keserű kenyerét, magában foglalja az összes modern filmbravurokat, a razzitól kezdve a bárhangulatig. Végül is a happy end tökéletes, miután a szöke és beteg artístanó, hosszas viszontagságok után, megtalálja az apát az éhező gyerekeknek. A darab főszereplője Kocián János világhírű hegedűművész s mellette igen bájos szerepet alakít Hans Fehér, a nyolcéves magyar csodagyerek. A rendezés tökéletes, a felvételek szépek és érdemes megnézni a Varázshegedűt, mely minden alkalmat megragad, hogy megrikassa az amugyis sirni szerető hölgyközönséget.

A Magyar Színház heti műsora

Péntek este 9 órakor: Pillangó. (Neményi Lilivel, nagyon olcsó mozhelyárakkal.) Előadás után minden ráfizetés nélkül végigélvezheti a közönség prof. Mabuse titokzatos mutatványait: telepatikus, szuggesztiós attrakciók, állatszuggesztió, tömegszuggesztió, keleti rejtély, stb., stb. A Pillangóra váltott jegyekkel a Mabuse-előadás is végignézhető. Jegyek ára: 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozat szám: 142.)

Szombaton d. u. 3 órakor: Piros bugyelláris. (Ifjúsági előadás nagyon olcsó helyárakkal. Bevezető előadást tart: Pálffy Márton. Sorozat sz. 143.)

Szombaton este 9 órakor: Csókos regiment. (Operette ujdonság először! Premiere bérlét 22 sz. Sorozat sz. 132.)

Vasárnap d. e. 11 órakor: Micky Maus matiné, kabaré számokkal, táncokkal, tréfákkal. (Jegyek ára: 80, 20 és 10 lej.)

Vasárnap d. u. 3 órakor: Annabál. (Operette repriz mozhelyárakkal. Jegyek ára: 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozat sz. 144.)

Vasárnap d. u. 6 órakor: Csókos regiment. (Operette ujdonság 2-odszor, bérlét szünet. Rendes helyárakkal. Sorozat sz. 145.)

Vasárnap este 9 órakor: Alvinci huszárok. (Nagyon olcsó mozhelyárakkal. Jegyek ára: 40, 30, 20 és 10 lej.)

A cluji Román Opera műsora

Péntek, február hó 26: Faust és Valpurghis éjszaka.

Vasárnap, február hó 28: (este) Lamermoor-i Lucia (premier). Hétfő, február hó 29: Szünet.

URANIA-MOZGÓ műsora

Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor

Ifjúság álma, hangos dráma német párbeszédekkel a heidelbergi diákok életéből. Főszerepben Werner Fuetterer és Bette Amman.

ASTRA Mozgó műsora

Péntek: A jelenkor legnagyobb színésze, Max Pallenberg, a második Emil Jannings. „Bűnös, aki nem bűnös” című szenzációs filmben.

CORSO-MOZGÓ műsora

Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor

Varázshegedű. (Slawische Rhapsodie). Rendezte: Friedrich Fehér. Nagyszabásu, pazar rendezésű filmdráma, melynek cselekménye nagyrészt Magyarországon Tótföldön játszódik le. Egy gonosz apa, egy önfeláldozó anya, egy angyali jóságú gyermek és egy meghasonlott művész kálváriás története, mely végül lélekemelő happy and-el végződik. Főszerepeket: Magda Sonja, Hans Fehér, Jar. Kocián, a világhírű hegedűművész, Freid Fehér, Szöke Szakáll, Hilda Rosch. Németül beszélő film számos művészi hegedűjáték be-tétellel.

SELECT-MOZGÓ műsora

Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor Sanki országa, melyen megható dráma, a nemzetek Ligája által kitüntetett film, melynek célja a világbéke megteremtése. Senki sem mulaszthatja el e film megnézését.

Szinkór-Mozgó műsora

Pénteken délután 3, 5 és 7 órakor:

Nagy kettős műsor. I. A négy pajtás filmoperette, a főszerepben: Janet Gaynor és Charles Farrell. II. A primadonna és a betörő, gálans kalandos szerelmi történet, a főszerepben: Janet Macdonald és Reginald Denny. Helyárak: 10 és 20 lej.

Szombaton csak egy előadás d. u. 6 órakor: I. A négy pajtás. II. A primadonna és a betörő. Helyárak 10 és 20 lej.

Vasárnap d. e. 11 órakor: Micky-Maus burleszkek és varieté-műsorral matiné. Helyárak: 10 és 20 lej.

Vasárnap délután nincs mozgófénykép-előadás. (Színházi előadások 3, 6 és este 9 órakor.)

APRÓ HIRDETÉSEK

Kiadó különbejáratu butorozott szoba, parkettes, komplett hálóval. Calea Regele Ferdinand 107 földszint.

Majdnem új dagasztógép kifogástalan állapotban, 2 dagasztótekerékkel egyenként 140 kg. tézstatartalommal olcsó eladó. Érdeklődni lehet: Josef Fogaraseher Sibiu Str. Tiglarilor 18.

Egy keresztthuro fekete bécsi zongora eladó. Király ucca 49, második ajtó.

Modernül berendezett szódavizgyár 3000 üveggel teljesen modern felszereléssel eladó. Cim Guttman Salomon Ciucea.

Megérkeztek a modern filéritók és függönyök tavaszi ujdonságai. Rendkívül olcsó árak. Fisch Böske kézimunkaszalonjában Cluj, Str. Gh. Baritiu (Malom ucca) 16.

Eladó ház, mely áll 2 szoba, konyha, 2 üzlethelyiség (italmérés és iparengedély van) borpince és minden mellékkeliségekből. Ár: 180.000 lej. Átvételhez 60.000 lej elégséges. Cim: Vég, Szántó ucca 23, d. e. 12-2.

Lakás, ellátás Hochmann leányotthonban havi 2600 lej. Str. Iuliu Maniu 9.

Diesel nyersolajmotort 60 vagy 30 HP. használt, de jókarban levő modern szisztemájut megvételre keresünk. Metallo Technica Cluj, Targ de Vite 4.

Elköltözés miatt olcsón átadó három szoba konyhás lakás. Cim a kiadóban.

Egy alig használt komplett kőrifa tele háló szobaberendezés, rugós matrácokkal együtt, elköltözés miatt nagyon olcsón eladó. Cim kiadóban.

Olcsó könyv vásár

Benamy Sendor: Kajüt	10 lej
Kistemaerkes Váitot átlifogat	60 lej
Cocteau A párizsi fiu	60 lej
Mikló Jenő: Madárka	50 lej
Szilágyi András: Az új pástor	90 lej

Kaphatók az Uj Kelet könyvcsatlályaiban

HI

A félik

Tizenkét eszten 5680 adár hó 1 Kfar-Giladiban volt félkaru hős.

Reggelizzt. Kez Egyszerre csak hallatszik a közel — Bizonyára C — mondja Trump Pár percre rá Azután rövid cser

Az arabok me Trumpdor, kilen utra kel és a vesz Tel-Chajba érke ben találják a kol követelik: engedjék nézni, vajjon ban franciákat. H tük. Az élükön Ka áll. Chalssából jö a zsidókra, hogy franciáknak. Tr hogy belépjenek a nek a házban. Ka kel és Trumpdor a földszinti szobák letre mennek fé Tschizik Sarah, voltak fenn...

Trumpdor közl egyik tiszt hátram töl... már az udv gatja a házat köbokat.

Trumpdor lero natban Drechsler tása hallatszik fe — Trumpdor! met.

— Tüz! — kiált Recsegnek, ropog két részről. Heves lyója, — aki a ka vel, — Kammel e És leteríti. Kamm lövéldöznek. Tuc nagy golyózáporba zürzavar. Senki s fent. Trumpdor feltartóztassa a b alig tesz néhány t testébe.

— Az ördögbe kiáltja Trumpel Vedd át a kommar Összeszedi minde vonszolja sebből sodszor is megsebe

Az egyik sómér o a házba. — Oh, Trumpel mosollyal válaszol: — Nem tesz sem Csak kötözzetek be — Enged, hogy — Nem tesz sem erre... Küldjél egy nekik!

Két percre rá T golyót kapja. Kifor roskad és iszony pette nyögi, hogy v

A pusztító goly sómérnek nagynehe nie. Nyugodtan vis mait. Aztán arra varják össze a has De senkinek nincs torsága, hogy be sebbe. Mire ő moso

— No, nem olya tok meg kezeiteket. nektek, hogyan kell Hidegvérrel és d mal nézte saját szahelyezte a sebbő Egy törülközővel

— Ezek az utols Trumpdor társait nekik, hogy harcol natig a nemzet bec Órákhoz tart tárgyalások az aral golyózápor. Aztán varra. Felmentek a látvány tárult eljeli karok alatt, asztalo állított barikád mög lottak. Az egyik t hallatszott. Kanews Leipelték a földszí Tuckert is behozták

UJ KELET Legújabb hírek

A kamara megkezdte a konverziós javaslat vitáját

A liberális párt szerint a konverzió anarchiát és gyűlöletet hint el, de a javaslatot mégis megszavazzák

A Vlad Tepes ligának nem kell a konverzió semmilyen formában

Mire van a kormánynak 110 millió leje?

Bucuresti. Bukarest, február 25. A kamara csütörtöki ülésén Parashivescu üdvözlő Pompeiu elnököt, Jugoszláviából való visszatérése alkalmából. Pompeiu elnök Károly király üdvözlését és kitüntetését vitte Sándor jugoszláv királynak és jugoszláviai tartózkodása alatt meleg ünneplésben volt része. Az elnök az ország jó hírnevét szolgálta a külföldön és erősítette Románia és Jugoszlávia baráti kapcsolatát. Trancu-Jasi a néppárt, Dimitriu a liberálisok, Cuza a keresztény liga és D. R. Joantescu a nemzeti-parasztpárt nevében csatlakoztak Pompeiu üdvözléséhez, majd a kamara Radović indítványára köszönő táviratot küldött a jugoszláv szkuposinának azért a meleg fogadtatásért, amelyben Pompeiu kamarai elnököt részesítette.

Száztízmillió lej a konstancai kikötő kibővítésére

Trancu-Jasi tiltakozik az ellen, hogy a kormány a kikötők autonóm intézetek folyósítandó 110 millió lejes hitel-törvényjavaslatát meglepetésszerűen akarja keresztülhajtani anélkül, hogy annak megvitatására időt hagyna. Dr. Lupu csatlakozik Trancu-Jasi tiltakozásához.

D. R. Joantescu: Vasilescu Carpen miniszter ur megígérte, hogy informálni fogja a kamarát arról, hogy mire használják fel ezt a pénzt.

Argetoianu: Nem tudom miért csinálják az urak ezt a sok hühhöt semmiért. A konstancai kikötőt bővítjük és ezt nem lehet pénz nélkül megcsinálni.

Trancu-Jasi: A miniszterelnök ur két nappal ezelőtt azt mondta, hogy ha rendkívüli hitelek szülő törvényjavaslatot nyújtanak be, azt ne szavazzuk meg.

Topa: Akkor a Liga Culturalaról volt szó.

Argetoianu: Mit akar Trancu-Jasi ur? Azt, hogy a munkálatokat Konstanában ne végezzük be? Hol rakják akkor hajóra a petróleumot?

Corteanu védi az összes szélhámosokat

Dr. Lupu: A kikötők autonóm intézeténél tehetégtelen és inkorrekt emberek dolgoznak.

Corteanu: Nem igaz.

Dr. Lupu: Maga védi az összes szélhámosokat. Két hónappal ezelőtt felelőségem tudatában kijelentettem, hogy a kikötők autonóm intézetének vezetője szélhámos. Miért nem fogott az illető engem perbe? Ennek a kezébe adjuk a 110 milliót?

A papok nem akarnak a pénz ügyminiszter lakájai lenni

Banu lelkes emelkedik szólásra és a következőket mondja:

Pár nappal ezelőtt egy lelkes társam kérte a lelkesek fizetésének hátralékát és a kérésre a pénzügyminiszter a követeléseket válaszolta: Akárhányszor egy lelkes fel fog szólalni a hátralékos fizetések ügyében, mindig egy hónappal később fogjuk azokat kifizetni. A parlament összes lelkes tagjainak nevében tiltakozom az ellen a kijelentés eleln. Nem vagyunk az ön lakájai, pénzügyminiszter ur és csak jogos követeléseinket kérjük, az ilyen hangot pedig nem tűrjük el.

Robu cuzista közli, hogy a bukovinai parasztek közül többet letartóztattak, mert az illetők szembeszálltak a végrehajókkal. A zsidók olyan kamatokat szed-

nek tőlük, amit nem képesek megfizetni. Különböző pénzbírsággal sújtották őket és véresre is verték. Kéri, hogy a pénzbírságot engedjék el.

Argetoianu: Nincs kifogásom ellene. A kamara ezután áttért a napirendre.

Ma döntenek a leszerelési konferencia főbizottságában az azonnali leszerelést követelő orosz javaslat fölött

Genf, február 25. Tardieu tegnap tárgyalta Paul Boncourral, akinek köszönését fejezte ki működéséért, majd fogadta Nadolny német nagykövet és sir John Simon angol külügyminiszter látogatásait. A francia miniszterelnök a plenáris ülés végeztével megjelent a világkonferencia első főbizottságának ülésén is. A fő-

Pompeiu elnök a kormánypartí képviselői tapsai között bejelenté, hogy megkezdik a konverziós törvény vitáját.

Otetelesanu kéri, hogy a törvényjavaslatot osszák szét a képviselők között, hogy azok tökéletesen ismerhessék a kérdést.

bizottságban sir John Simon azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a főbizottság munkásságát az egyezménytervezet alapján folytassa le. Ma döntenek a főbizottságban az oroszok javaslatára felett, amely mint ismeretes, az azonnali általános leszerelést követeli.

Borzalmas büntény áldozata lett Kolozsváron egy örömlány

Az Óvárban halva találtak egy rendőrségi felügyelet alatt álló nőt, akinek nyakát borotvával felmetsztették

Ciuj-Kolozsvár, február 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Csütörtökön délután újabb büntény történt Kolozsváron, mely talán az eddigi, rejtélyes körülmények között elkövetett kriminológiai eseteken is túlszab borzalmaságában. Ot órákor délután, az Óvárban levő Str. Radu 3 sz. alatt

vérbefagyva találtak meg Szarkó Gizella 27 éves rendőrségi felügyelet alatt álló nőt.

A tettet a lánynak egy délutáni látogatója vette észre, aki zárva találta a szoba ajtaját. A szomszédok segítségével felnyitotta az ajtót és ott ágyában fekve találtak meg Szarkó Gizellát, aki nyakán

hatalmas vágással, már holtan feküdt.

Az első kerületi rendőrség azonnal kiszállt a helyszínen, ahol megállapítást nyert, hogy a tettet a holttest felfedezése előtt rövid idővel követték el. A rendőrség egyelőre annak megállapításán dolgozik, hogy miért ölték meg Szarkó Gizellát.

A legvalószínűbb az a feltevés, hogy kéjgyilkosság történt,

de nincs kizárva az öngyilkosság lehetősége sem. Rablőgyilkosság esete nem foroghatott fenn, mert a nő retiküljében megtalálták egész készpénzállományát: 10 lejt.

Brüning hatalmas beszédben válasszolt a nemzeti szocialisták rágalmaira a német birodalmi gyűlés mai ülésén

Berlin, február 25. Lapunk más helyén részletesen számoltunk be azokról a beszédekről, amelyekben a többi pártok szónokai éles szavakkal helyezték meg a nemzeti szocialisták magatartását.

A birodalmi gyűlés délutáni ülésén Brüning kancellár emelkedett szólásra és hatalmas beszédben válaszolt a nemzeti szocialisták rágalmaira. Brüning beszédét a nemzeti szocialisták állandó zajongással zavarták. A kancellár ennek ellenére emelt hangon folytatta beszédét. Loebé elnök állandóan rázta a csengőt, ennek ellenére a zajongás nem szűnt meg.

Brüning beszédben azt hangoztatja, hogy a birodalmi kormány a múltban több ízben akarta átadni helyét egy nemzeti koncentrációnak, amelyben a nemzeti szocialisták is résztvettek volna. A nemzeti szocialisták azonban csak azzal a feltétellel akartak belépni a koncentrációs kormányba, hogy ha az egész állami apparátust leváltják és

nemzeti szocialistákkal cserélik ki. Hitlerrel talán még lehetett volna egyezkedni, szélsőséges párhívei azonban megmaradtak lehetetlen és szemérmetlen követeléseiknél. Nemesak a többi pártok, de maga Hindenburg elnök is tiltakozott az ellen, hogy az egész állami apparátust nemzeti szocialistákkal töltsék meg.

A világválság gazdasági következményeiért — folytatta beszédét Brüning — a birodalmi kormányt nem lehet felelőségre vonni, mert ez világlátszó. A válság kimélyítéséhez a távolkeleti helyzet is hozzájárult, mert állandóan súlyos komplikációkkal fenyeget. Nincs semmi ok arra, hogy a német-orosz viszonyban változás álljon be.

Egyébként — fejezte le beszédét Brüning — a jóvátételi kérdésben a birodalmi kormány ragaszkodik a már előbb közreadott proklamációhoz, mely szerint Németország nem tud és nem is fog fizetni.

Argetoianu ezzel szemben azt kéri, hogy egyelőre a pártok deklarációkat olvassanak fel, hogy ő képet alkothasson magának a pártok álláspontjáról.

Dr. Lupu: Ez azonban nem jelenti azt, hogy azután ne kapjunk meg a szót, amikor beszélni akarunk.

A liberálisok rossznak tartják a javaslatot, de megszavazzák

Az első deklarációt Tatarescu olvasta fel a liberális párt nevében. Rámutat arra, hogy a liberális párt már régen programjába vette a mezőgazdasági adósságok konverzióját, mivel enélkül az ország gazdasági helyreállítása nem lehetséges. Duca, a párt enőke még 1930-ban nyilatkozott olyan értelemben, hogy a liberális párt hajlandó keresztülvinni, megvalósítani a konverziót, amikor kormányra jut és hogy erre fel is van készülve és rendelkezik a szükséges eszközökkel. A kamarai bizottságban a liberálisok ismertették részletesen álláspontjukat és azokat az alapelveket, amelyek mellett szertütköznek a konverzió megvalósítható. Kérték a kisbirtokokra való jogszertütközés mellett a nagy- és középbirtokokra való kötelező konverziót is.

A kormány javaslatát és eljárását azonban ahelyett, hogy kiegyenlítő, dőst idézett volna elő, ami a konverzió eredeti célja, anarchiát és gyűlöletet hintett el.

A kormány legutóbbi elhatározása az hogy a javaslatot, jellemzi a kormány egész munkáját, annak előkészületlenségét és fejetlenségét. A törvényjavaslat privilégiumokat ad egyeseknek és igazságtalanságokat tartalmaz másokkal szemben. Ilyen módon illuzorikus marad és nincs más következménye, minthogy előkészít a mezőgazdasági kényszeregyezségeket. A hiteléletben az ideiglenesség és a bizonytalanság rezsimjét honosítja meg, tönkreteszi a népbankokat, a magánhitelt és a jövőre sem helyez kilátásba semmiféle javulást és utat abban az irányban, hogy a hitelélet a normális vágányokra térhessen vissza.

A liberális párt a jelenlegi kormányra hárít át minden felelőséget a következményekért, amelyek a jelenlegi javaslatból fakadnak.

Ez nem jelenti azt, hogy a párt nem viseli továbbra is szívén a problémát, amely legelőtt kérdése az országnak, amelynek valamilyen megoldása halasztást nem tűrhet és ezért

megszavazza a javaslatot, azzal a kijelentéssel, hogy a holnap kormányának egy új és sokkal jobb konverziós törvényt kell elkészítenie.

A deklarációt a liberálisok megtapsolták, a kormánypartiak nagy derűtséggel fogadták.

A Vlad Tepes Ligának nem kell a konverzió

Spulber, a Vlad Tepes Liga képviselője meg fel a szövekre. Jorga nevére a következőket mondja feléje:

— Ön bizonyára végig dicsérni fogja a javaslatot és a végén kijelenti, hogy nem szavazza meg.

Spulber a Vlad Tepes Liga nevében arra mutat rá, hogy a törvényjavaslat nagyon ártalmas, amennyiben felborítja a hiteléletet, sérti a magántulajdon jogát és elvét s ilyen módon beláthatatlan következményeket fog maga után vonni. Ilyen esetek, amelyek majd lehetetlenné teszik a normális gazdasági helyzetbe való visszatérést. A bankélet az ország egyik leglényegesebb működési terepuma teljesen meg fog bünülni. Tönkreteszi azonban a parasztságot is, amely nem jut hitelhez. Más pártnyilatkozat nem hangzott el és ezért a kamara a kikötők autonóm intézete részére folyósítandó 110 millió lejes vitáját kezdte meg. A vita folyik.

Ezeröttszáz hektár erdő áll lángokban Bordeaux közelében. Párizsból jelentik: Bordeaux közelében 1500 hektár erdő lángokban áll. Erdőéget jelentenek Dordogne megyéből és Angouleme vidékéből is. Dordogneban hétezer hektáron, Angouleme mellett öt négyzetkilométeren ég az erdő.

FRATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. szám. Telefon 9-77

Taxa postală platite in numerar No. 224.716-929.
da Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. szám. Telefon: 9-77. Elővonta 110, negyede 600, egészévre 12 havonta 1, negyede egészévre 10 dollár értékű valuta. Hírbeszerint. Az „UJ KELET” bányászati zsidóság címkéink utánnor...

Még egy minis

A minisztertanács holnap több ember ülésén melegebben. Sem Jorga, sem A tudják pontosan, hogy tagja is van a kormány. Csak sejtik mind a gyon sok. Es alighanem vakar minden minisztertanács két-három idegen arc terelelőki palotában, a nem melegebbi jöttel teri minőségben ho az ország ügyes-bajos. Mégis azon tőri a még egy új alminiszter költészetére. Már szervezik is a tériumot. Ugy látszik találtak arcához jól áll ez a A gazdag Franciákkal terrel kisebb és olcsó minnyozza az országát Románia.

Argetoianu Párizsba hogy fizetni tudják tisztviselőket. Es a ne zen egyre-másra miniszteriumokat. Pénzünk az nem le egy légügyi miniszter bet nem tesz, segíten légvárakat építeni.

Sok hühhő sem

Semmi sem lett te forgásból, az általán Pedig azt hittük, zásra készülnék Buka Két héten keresztü kozások, audienciák. pártvezérekkel tárgya pen Cuza professzor niu és Vaída leutazt pártvezérek egymás ták vetették a dolgok S ez a sok hühhő po nem tudott semmi Először nagy nemze volt szó. Azután egy Végül leszállottak választási kabinetig. Még csak ezt sem Erre szétrébbent a külföldre menekült, hazajöttek, Duca és utaztak. Mindenki elutazott, maradt a fővárosban. Az, akinek elutazás hobbien óhajtottá volt A kormány.

Gyilkosok

Uj kísértet járja sok és gyilkosságok világháborút követő ban: újra felszabadu emberi bestialitás gy élet értéke ördögi z a mélypontra. A vilá anyü volt megmagyar sok és tömeggyilkoss Az emberek a front embertársaik életéne megtanulták a hivat Nem csoda tehát, ha életükbe: ott folytat ták — a gyilkolásnál A gyilkosságok els és Amerikaszerete ma magyaránzi. A világy a tönkretett eziszer szélesebb területekre lépokon buján fejlőd gyetlen nihilizmusnak volvert, vagy kést r kiforgatott és minden ménytől megfosztott Nem minden embe érzékek, még kev ismerettel. Sőt az em nesen antiszociális Azonban normális